Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ. БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...оной ...гарана | № 206 (16429) | 1983 оной сентябриин 7, среда | Сэн 3 мүнгэн.

КПСС-эй ОБКОМДО, БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

...ургаса хуряалгын хүдэлмэри үнгэргэхэ та... Шэбэрэй районой колхоз, совхозуудай ба ...никын механизаторнууд болон инженерно-...дэлмэрилэгшэдэй үүсхэл тухай тогтоол ...мой бюро болон республикын Министрнүү...дэй абаба.

...алгын бүхы хүдэлмэри саг соонь, һайн ...үнгэргэхэ, абаһан ургасаяа гээлтэ хорол-...гүй, үрэһэ хүрэнгэ сэбэрлэжэ хааха, гүрэн-...ряа, хартаабха болон овощ худалдаха та-...Шэбэрэй районой колхоз, совхозуудай ба ...никын механизаторнууд болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй абаһан социалис уялганууды һайшааха.

Мухар-Шэбэрэй районой колхоз, совхозуудай ба райсельхозтехникын механизаторнууд болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэлые үргэнөөр дэмжэхэ хүдэлмэри эмхидхэхээр ургаса хуряалгын хүдэлмэри саг соонь, эрхим шанартайгаар үнгэргэхын, гүрэндэ ороохо тарян, хартаабха болон овощ худалдаха түсэбүүдые заатагүй дүүргэхын, үрэһэ хүрэнгэ хааха, сэбэрлэхэ, ургууланhан бүхы ургаса гамтайгаар хадагалхын ба ерэхэ жэлэй ургасын бата үндэһэ һуури байгуулхын түлөө колхоз болон совхозуудай, хүдөөгэй бүхы ажалшадай дунда социалис мүрысөө дэлгэрүүлхээр КПСС-эй Гусиноозерскын, Северобайкальскын горкомууд, райкомууд уялгалагдаа. Таряа хуряалгада бүхы колхозниүүдые, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдые, студентнүүдые, һурагшадые, предприятинууд ба эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадые хабаадуулха, моральна ба материальна талаар урмашуулгын нэмэлтэ хэмжээнүүдые хараалха.

Ургаса хуряалга дээрэ хүдэлжэ байһан хуряалгын-транспортна комплекснууд, бригаданууд болон звенонуудай коллективүүдэй социалис мүрысөөнэй ябасые үргэнөөр харуулжа байхаар республиканска болон районно газетэнүүдэй редакцинууд, телевидени болон радиодамжуулгын комитет уялгалагдаба.

УРГАСА ХУРЯАЛГЫН БҮХЫ ХҮДЭЛМЭРИ САГ СООНЬ, ҺАЙН ШАНАРТАЙГААР ҮНГЭРГЭХЭ, АБАҺАН УРГАСАЯА ГЭЭЛТЭ ХОРОЛТОДО ОРУУЛХАГҮЙ, ҮРЭҺЭ ХҮРЭНГЭЕЭ СЭБЭРЛЭН ХААХА, ГҮРЭНДЭ ОРООҺО ТАРЯА, ХАРТААБХА БОЛОН ОВОЩ ХУДАЛДАХА ТАЛААР МУХАР-ШЭБЭРЭЙ РАЙОНОЙ КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДАЙ БА РАЙСЕЛЬХОЗТЕХНИКЫН МЕХАНИЗАТОРНУУД БОЛОН ИНЖЕНЕРНО-ТЕХНИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ

СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУД

...XVI съездын, ...й майн, но-...он), июниин ...Пленумүүдэй ...ые бэелүү-...бэрэй, райо-...ай хүдэлмэ-...олой прог-...э хэрэгтэ го-...аяа оруулха ...Хабарай та-...рние саг бол-...рэһэнэй, та-...ар харуулһал-...ар һайн урга-... Район до-...ектар тарян, ...таабха, 121 ...гдаха бай-...

...шад өөһэ-...ожонуудые ...дөө ажахын ...бэрилхэ, гү-... талаар дэ-...социалис уял-... гэжэ шиидэ-...онноһоо доо-... таряа суг-... 26 мянган ...дха гү, али ...эб дүүргэхэ. ...лэй пункт-... тонно эрхим ...шааха. Бухы ... жэлдэ гүйсэд хүрэхэ үрэһэ хүрэнгэ хааха. Районой хартаабхашад бэлэдхэлэй пунктнуудта 7 мянган тонно хартаабха, овощ ургуулагшад 2 мянган тонно овощ түшаахa гэжэ уялга абаа. «Искра», «Путь Ленина», «Родина» колхозууд, «Авангард», Сутайн совхозууд гүрэндөө таряа худалдаха хоёр жэлэй түсэбые үлүүлэн дүүргэхэ юм.

Хараалагдаһан зорилгонуудаймнай амжалтатайгаар бэелүүлгэ ажахы, бригада, звено, хуряалгада хабаадагша бүхэнэй журамтай, бүтээсэ ехэтэй хүдэлмэриһөө сүм дулдыдаха һэн тула таряа хуряалгада, транспорт ашаглалгада, абтаһан продукцие гээлтэ хоролтогүйгөөр хадагалалгада шэнэ түрүү аргануудые эдэбхитэйгээр хэрэглэхэбди.

Энэ жэлдэ районой колхоз, совхозуудай таряаланда хуряалгын транспортна 29 комплекс хүдэлхэ. Коллективнэ подрядай гуримаар 34 тракторно-тарян ажалай бригала ба звенонууд хүдэлхэ. Хүдэлмэриин түсэбэй ёһоор таряа сабшан унагаалгада 204 комбайн ябаха, тиин 50 мянган гектар таряалан 12 үдэрэй туршада сабшагдаха. 232 комбайнда герметизаци хэгдэжэ, баалнуудые сохиходо, таряа сэхэ хадалгада ашаглагдаха юм. Энэ хүдэлмэрине ажалай 14 үдэр соо хэхэбди. Нэгэ комбайнаар дунда зэргээр сүүдхэдэ 30 гектар таряа сабшажа унагаахабди. 20 гектар таряа сохихобди.

Автотранспортын үдэр һүнигүй ашаглагдаха байһание хараадаа абан, таряа зөөлгэдэ порционно болон холимог трейлернэ арга хэрэглэхэбди. Тиимэ зорилготойгоор таряа зөөхын тула тракторна ба автомобильна прицепүүдые бэлдээбди. Ороохо таряа зөөлгэдэ табигдаһан тэргэнүүдые шэрэхын тулада мөөртэ тракторнуудые тусхайлан үгэхэбди.

Таряагаа хуряан абаһанайнгаа һүүлдэ бүхы һолоомоо шанартайгаар суглуулхабди. 24 мянган гектарһаа доошо бэшэ газарта намарай паар хахалхабди.

Районой «Госкомсельхозтехника» нэгэдэл ажахынуудта горитойхон туһаламжа үзүүлхэ байна. Таряа хуряалгын техникэ үзэл агрегадуудаар, хэрэгтэй запчастьнуудаар саг соогоо хангагдаха, хуряалгын транспортна комплекс бүхэндэ техникэ заһабарилха болон тэрэниие хангаха талаар звенонууд бии болгогдохо юм.

Гүрэндэ һайн шанартай таряа тушаахын, үрэһэ хүрэнгэ хаахын тула түхэреэн сүүдхын туршада тээг дээрэхи ороохо таряа сэбэрлэхэбди, бэлдэхэбди.

Таряа сэбэрлэдэг, хатаадаг бүхы техникые 3 халаанда хүдэлгэхэбди, ургуулагдажа байһан таряанай шанарыень шалгахын тула тусхай лабораторинуудай хүдэлмэриинень һайнаар эмхидхэхэбди.

Таряа хуряалгын бүхы хүдэлмэрие комплексноор үнгэргэхын түлөө тэмсэлдэ хабаадажа байһан хүн бүхэн эршэмтэйгээр ажаллаха ёһотой. Тиимэһээ таряа хуряалгын, ороохо сэбэрлэлгын шухала участогуудта дүршэлтэй механизаторнууд табигданхай, элэнэр таряа хуряалгын, сэбэрлэлгын, хаталгын, тээхэ, бүүлгаха техникые таһалгаряагүйгөөр хүдэлгэжэ шадаха юм. Таряашадай ажалые зүбөөр эмхидхэлгын, эдеэ хоол бэлдэлгын тэдэнэй амаралтые һайнаар эмхидхэхэ асуудалнууд ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй партийна, профсоюзна ба комсомолой организацинуудай анхаралда байха. Тэдэниие соёлой, худалдаа наймаанай, медицинскэ хангалгада анхарал ехээр хандуулха.

Таряа хуряалгын бүхы участогуудта хүдэлмэриинень тобтойгоор эмхидхэхын, һайжаруулхын шухала арга гэхэдэ социалис мүрысөө дэлгэрүүлгэ болоно. Энэ ушарһаа ажахынуудта мүрысөөнэй гуримууд баталагданхай, һайнаар ажаллаһанай түлөө хэрэглэгдэхэ моральна болон материальна урмашуулганууд хараалагданхай, мүрысөөнэй дүнгүүд саг соогоо согсологдожо, олондо мэдээсэгдэжэ байха. Политинформаторнууд, агитаторнууд, ханын газетэнүүд, нютагай радио, харуулан ойлгуулгын хэрэгсэлнүүд түрүү дүй дүршэлые дэлгэрүүлэн нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ зорюулагдаха.

Бидэнэр, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абажа байхадаа, республикын бүхы таряашадые богонихон болзорто гээлтэ хоролтогүйгөөр таряагаа хуряахые, гүрэндэ ороохо таряа худалдаха түсэбөө заатагүй дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхын түлөө бүхы арга боломжонуудаа хэрэглэхыень уряалнабди.

Үйлэдбэриин түрүүшүүлэй районой зүблөөнэй даалгабаряар уялга доро гараа табигшад:

Е. В. Иванов — Социалис Ажалай Герой, «Искра» колхозой түрүүлэгшэ, **А. Хайрулин** — «Родина» колхозой комбайнер. **Н. Д. Калашников** — Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой комбайнер, **И. К. Екимов** — «Коммунизм» колхозой тракторно-тарян ажалай бригадын бригадир. **Е. В. Калашникова** — Заганай колхозой агроном, **А. С. Доржиев** — «Эрдэм» совхозой парткомой секретарь. **М. Х. Хабдаев** — Суулгын совхозой директор, **П. Л. Носков** — районой «Госкомсельхозтехника» нэгэдэлэй эрхилэгшэ. **В. И. Карпов** — КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь, **В. Е. Вахрунов** — райгүйсэдкомой түрүүлэгшэ, **И. П. Осеев** — райгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин начальник.

ОРООҺО ТАРЯАН АДХАРНА

Яруунын районой Нарһатын совхозой механизаторнууд элэ үдэрнүүдтэ түрүүшын 200 гаран гектар таряа унагаажа, 25 гектарайнь ороохо сохижо абаба. Комбайнернууд Ц-Е. Намсараев, Д-Н. Чимитов, Н. Попов, В. Байбородин гэгшэд Гарам гэжэ нютаг шадархи таряа сабшаһан байна.

— Хура бороо ехэтэй зун боложо, таряамнай яһала һайн ургабашье, үшөө хүсэд эдеэшэжэ болоодүй зандаа. Бороо орожо, таряагаа хадажа абаха гээшэмнай ехэ бэрхэтэй болоно, комбайнууднай шабарта һуушана. Хажуудань хэдэн гэнжэтэ трактор табижа татуулнабди,— гээд совхозой директор Владимир Семенович Жеребцов хөөрэнэ.

Механизаторнууд Владимир Байбородин, Анатолий Ружанский гэгшэд унагаагдаһан таряа суглуулжа, гектар бүриһөө дунда зэргээр 7 центнерһээ үлүүтэй ороохо сохибо.

Совхозой механизаторнууд таряа хуряалга дээрэ бүлэглэмэл арга хэрэглэнэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ иимэ онол аргаар ехэнхи ургаса хуряагдаа һэн. Мүнөө механизаторнуудай байха, амарха стан яһала һайнаар түхеэрэгдэнхэй. Тэдэнэртэ үдын хоол һайнаар, амтатайгаар бэлдэгдэнэ. Комбайнернууд боложо эдеэшэһэн таряагаа түүбэрилэн хуряаха түсэбтэй. Теэд үнгэрэгшэ долоон хоногой тэнгээр бороо орожо, хуряалгын хүдэлмэридэ һаад түбэг татаба. Тиигэбэшье таряан далайн онгосонуудые жолоодогшод нарата үдэрнүүдые һамбаашалан, шэнэ ургасаяа һайнаар хуряажа абахаар зоригжонхой.

Энэ жэлдэ Нарһатын совхозойхид 1227 гектар таряа хуряахаар хараална.

Тиихэдэ Яруунын «Юбилейный» совхозой, «Дружба», «Победа», «Коммунизм» колхозуудай, «Улаан Туяа» совхозой комбайнернууд шэнэ ургасынгаа дээжые хадажа байнад.

Д-Д. ГАРМЫН.

АРБАН КОМПЛЕКС АЖАЛЛАНА

Мүнөө жэлдэ Хяагтын районой таряашадай оролдолгоор һайн ургаса ургуулагдаа. Эндэ 37.500 гектар талмайн ургаса хуряагдаха юм. Райондо хуряалгын-транспортна 10 комплекс ажалаа эхилэнхэй. Хара таряанай ургаса Хяагтын, Ехэ-Нугын, «Пограничный» совхозуудта бараг һайн. Мүнөө «Пограничный» совхоздо гектар бүриһөө 7—8 центнер хара тарян сохигдожо байна. Район соо түрүүшын таба мянган гектарай тарян сабшагдан унагаагдаад, сохигдожо эхилээ, Хяагтын районойхид дунда зэргээр гектар бүриһөө 11,3 центнер таряа хуряажа, 450 мянган центнер ороохо таряа суглуулжа абахаар хараална.

Н. ВИКТОРОВ.

ШЭМЭТЭЙ СИЛОС ДАРАНА

Эдэ үдэрнүүдтэ Бэшүүрэй районой «Дружба» колхозой механизаторнууд шэмэтэй тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэреэ эршэмтэйгээр ябуулжа байнхай. Һаяхан звеногой гэшүүд 1200 тонно багтаамжатай гурбадахи траншейгээ силосэй хэршэгдэһэн ургамалаар дүүргэн хушаа Бүхыдөө эндэ 2800 тонно иимэ тэжээл дарагдаад байнхай.

Поли дээрэһээ хэршэгдэһэн эшэ набша зөөдэг автомашинануудай жолоошод Виктор Кострикин, Владимир Сафонов, Петр Сафонов гэгшэд социалис мүрысөөндэ заабол эрхимлэнэ.

Силосэй ургамалнуудые хуряаха комбайнуудые хүдэлгэдэг механизаторнууд Очир Аюшеев, Петр Гнеушев, Александр Калашников, Чойжол Очиров гэгшэд ажалай тэмсэлэй һүүлэй дүнгөөр шалгаржа, урмашуулгада хүртэнхэй юм.

В. БОРИСОВ.

О.

Загарайн районой «Дружба» совхоздо үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэри түрүүшын үдэрһөө урагшатай һайнаар ябуулагдаа юм. Үшөө августын тэнгээр эндэхи звенонууд тэжээл бэлэдхэхэ даабаринингаа нилээд ехэ хубиие дүүргээд байгаа һэн. Һүүлэй үдэрнүүдтэ тохёолдоһон нарата уларил ажал хүдэлмэриин эршэдэ нилээд нүлөөлөө гээшэ. Мүнөө совхозой механизаторнууд шэмэтэй силос дараха хүдэлмэреэ эршэмтэйгээр ябуулна.

Манай корреспондент А. Шойжоловой буулгаһан энэ зурагууд дээрэ тус совхозой нэгэдэхи отделенидэ силос даралгын үе харуулагдана. Совхозой түрүү тракторист Андрей Ерофеев (нэгэдэхи зураг) асарагдаһан ногоон ургамал тэгшэлэн нягтаруулдаг. Комбайнууд таһалгаряагүй хүдэлнэ (хоёрдохи зураг).

ТАСС ШЭНЭ ҺОНИН

ХҮН ТҮРЭЛТЭНЭЙ АША ТУҺАДА

ТАШКЕНТ (ТАСС). Коммуникацие хүгжөөхэ уласхоорондын программын (МПРК) правительствануудай хоорондын соведэй дүрбэдэхи сесси сентябриин 5-да Узбекистанай ниислэл хотодо нээгдэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, Узбекистанай Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Ш. Р. Рашидов сессие нээлгэ дээрэ үгэ хэлээ. Уласхоорондын харилсаанда, арадуудай хоорондо үгээ ойлголсолгые, холбоо барисаае тогтоолгодо, эб найрамдалай ба уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулхын түлөө тэмсэлдэ олонниитэдэ мэдээсэлнүүдые дэлгэрүүлэн тараадаг хэрэгсэлнүүд айхабтар ехэ үүргэ дүүргэдэг байна гэжэ тэмдэглээ.

Сессидэ хабаадагшадта СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй эльгээһэн амаршалгые Ш. Р. Рашидовай соносхол уншахадань, сугларагшад гүнзэгы ехэ анхаралтайгаар шагнаһан байна.

—МПРК-е эмхидхэн байгуулха тухай ЮНЕСКО-гэй генеральна конференциин XXI сессиин шиидхэбэрие Советскэ Союз эдэбхитэйгээр дэмжэһэн байна гэжэ ЮНЕСКО-гэй хэрэгүүдэй талаар СССР-эй комиссиин түрүүлэгшэ, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо В. Ф. Стукалин хэлэбэ.

МПРК-гай правительствануудай хоорондын соведэй түрүүлэгшэ Гунар Гарбо (Норвеги) гэгшын үгэ заседани дээрэ уншагдаба. Соведэй энэ сессие хүндэмүүшэ Ташкентдэ үнгэргэхэ тухай дурадхаһанайнь түлөө Советскэ Союзда баяр баясхалан хүргэжэ байһанаа тэрэ үгэ соогоо мэдүүлээ.

Сессиин пленарна заседани дээрэ зүблэхэ зүйл баталагдан абтаба. Юрэнхы хөөрэлдөөнүүд эхилбэ.

УЛАСХООРОНДЫН НЭГЭДЭЛЭЙ XX КОНГРЕСС

Волго, Днепр, Иртыш, Ангар мүрэнүүд дээрэхи мантан томо, хүсэтэ ГЭС-үүд, асари ехэ нуур сөөрэмүүд, уһалуурийн түхеэрэлгэнүүд, газарай хүдэлмэрие оньһожоруулгын ашаг үрэ ехэтэй арга онолнууд, атомна электростанцинуудые барилга, оршон тойронхи байгаалиие хамгаалха гол шухала асуудалнууд—эдэ бүгэдэ мүнөөнэй гидравлическа эрдэм наукын туйлалтануудай ашаар бэелүүлэгдэхэ аргатай болоһон байна. Гидравлическа шэнжэлгэнүүдэй талаар уласхоорондын нэгэдэлэй (МАГИ) сентябриин 5-да Москвада нээгдэһэн XX конгресс дээрэ 40 гаран гүрэнэй эрдэмтэд эрдэм ухаанай энэ һалбариин гол шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ.

Эмхидхэлэй комитедэй түрүүлэгшэ — СССР-эй элшэ хүсэнэй ба электрижүүлгын министр П. С. Непорожний оролто үгэ хэлэжэ, конгрессые нээгээ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй эльгээһэн амаршалгые СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Г. И. Марчугай соносхон уншахадань, хуралдаанда хабаадагшад халуунаар угтаһан байна.

МАГИ-гай президент Дж. Ф. Кеннеди (США) сугларагшадай урда үгэ хэлэбэ. Имагтал үргэн ехэ шэнжэлгэнүүдэйнгээ үрэ дүнгүүдээр бэшэ, харин манай ороной ба уласхоорондын эрдэм, техникын харилсаанай экономическа туйлалтануудта дүүргэдэг үүргээр тодорхойлогдодог совет гидравлическа эрдэм ухаанай нэрэ хүндэ айхабтар ехэ юм гэжэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ.

(ТАСС).

ҮҮРЭЙ СОЛБОН ТЭЭШЭ ДАБШАНА

ЗАМБУУЛИНАЙ АЛАС ХОЛОДО ХОЛБОО ТОГТООХО ТҮБ. (ТАСС). Үүрэй Солбон тээшэ табигдаһан «Венера-15», «Венера-16» гэжэ совет автомат станцинууд дүрбэдэхи һараяа ниидэһээр.

Станцинуудтай радиохолбоон саг үргэлжэ тогтоогдоно. Ниидэлгын траекторинууд хэмжэгдэнэ, тэрээн дээрэ тодхогдоһон түхеэрэлгэнүүдэй хүдэлмэри шалгагдана, телеметрическэ ба научна мэдээсэл газар руу эльгээгдэнэ.

Ниидэлгын үедэ наранай замбуулинай гэрэл туяагай онсо зүйлнүүд шэнжэлэгдэнэ. Ушарынь юуб гэхэдэ, планетэнүүд хоорондын замда иимэ гэрэл туяа газарай суранзанай нүлөөндэ абтадаггүй байна.

Үүрэй Солбон тээшэ ниидэлгын иимэ туршалганууд 1965 ондо «Венера-2» гэжэ планетэнүүд хоорондын автомат станцяар эхилэгдээ һэн. Наранай гэрэл туяагай эдэбхитэй шанта байлгын арбан нэгэн жэлэй турша соо абтаһан хэмжэлгэнүүдэй үрэ дүнгүүд шэнжэлэгдэхэ.

Сентябриин 5-да «Венера-15» гэжэ станци Газарай нюруунһаа—36,2 миллион километр, харин «Венера-16» гэжэ станци 35,5 миллион километр холо ошоод ябаа.

Планетэнүүд хоорондын замһаа абтаһан мэдээсэл үргэнөөр шэнжэлэгдэнэ.

«АСТРОН» ШЭНЖЭЛГЭНҮҮДЭЭ ҮРГЭЛЖЭЛҮҮЛҺЭЭР

ЗАМБУУЛИНАЙ АЛАС ХОЛОДО ХОЛБОО ТОГТООХО ТҮБ. (ТАСС). Газарые тойрон дабшалгын хэмэл одоной замда мартын 23-да гаргагдаһан «Астрон» гэжэ автомат станци ниидэһээр.

Атмосферэһээ газаа тээхи астрофизическэ шэнжэлгэнүүдые хэхэдээ, эрдэм ухаанай үнэтэ ехэ мэдээсэлнүүдые абаһан байгаа. Крымскэ ба Бюраканска астрофизическэ обсерваторинуудай, мүн Замбуулинай астрономиин Марсельскэ лабораториин (Франци) хамтын программын үндэһөөр станци дээрэ тодхогдон табигдаһан ультрафиолетовэ, телескопой туһаламжаар одо мүшэдэй атмосферын ямараар халадаг байһые шэнжэлбэ. Тэдэнэй бүридэлдэ хүндэ химическэ зүйлнүүд бэдэрэгдээ һэн. 50-аад одо мүшэдэй, 15 галактикын туяаралга баригдажа абтаһан байгаа.

«Астрон» станциин бүхы түхеэрэлгэнүүд, тэрээн дээрэ тодхогдоһон научна аппаратура гэмгүй һайнаар хүдэлнэ. Абтаһан эрдэм ухаанай мэдээсэлнүүд шэнжэлэгдэжэ байна.

БАЯН УРГАСЫН ХЭШЭГ

ИЖЕВСК. Удмуртын хартаабхын полинууд дээрэ хуряалгын хүдэлмэри эхилээ. Автономито республикада хаа хаанагүй хамтын подряд нэбтэрүүлһэнэйнь ашаар «хоёрдохи хилээмэнэй» үндэр баян ургаса ургуулагдаа. Оньһожоруулагдамал звенонууд транспортаар һайнаар хангагдана. Мүнөө жэлдэ Удмуртын таряашад республика дотороо эдеэ хоолой болон үрэһэ хүрэнгын нөөсэнүүдые гүйсэд хангаха, тэрэшэлэн ороной бусад районуудта хартаабха эльгээхэ гэжэ хараална.

КЫЗЫЛ. Тувада ороохо хуряалгын хүдэлмэри эхилээ. Автономито республикын Улуг-Хемскэ районой оньһожоруулагдамал отрядууд ениисэн хадана. Зундаа тааламжагүй муу уларилтай байгаашье һаань, гектар бүриһөө нёдондоноойхиһоо 3—4 центнерээр ехэ ороохон хуряагдана. Бүхы ажахынуудта таряан ажалай зональна системэ нэбтэрүүлһэнэй, уһалагдадаг талмайе үргэдхэһэнэй ашаар энэ туйлагдаа. Тэрэшэлэн Кызылскэ, Тандинска ба Каа-Хемскэ районууд эдеэ хоолой ургамалнуудые түүбэрилэн хадана.

ДУШАНБЕ. Таджикистанай барайгарай полинууд дээрэ хуряалгын һаһа эхилээ. Барайгар ехээр тарижа ургуулдаг Зеравшанска голой ажахын—К. Марксын нэрэмжэтэ колхозой ажалшад республика дотороо түрүүлэн комбайнуудаа полинуудта гаргаба. С. Худжевай бригадын механизаторнууд гектар бүриһөө 76 центнер ороохо сохёо.

Бусад ажахынуудташье хуряалгын хүдэлмэри эхилээ. Нютагай таряашад гүрэнэй амбаарта 3200 тонно сагаан ороохо оруулха гэжэ хараална.

МИНСК. Орон дотороо хартаабха ехээр тарижа ургуулдаг Белоруссиин полинууд дээрэ хартаабха эдеэшээ. Таряашад «хоёрдохи хилээмэ» жэгдэ хуряажа эхилээ.

—СССР-эй Эдеэ хоолой программатай зохилдуулагдажа, республика промышленна үндэһэ һуури дээрэ хартаабха үйлэдбэрилхэ тусхай шэглэлтэй зоно боложо байнхай,—гэжэ БССР-эй Минсельхозой таһагай начальник А. Ильясович хэлэнэ. —Мүнөө жэлдэ эндэхи ажалшад 6,6 миллион тонно хартаабха суглуулха уялгатай. Энэ зорилго дүүргэхын тула, ургаса гээлтэ хоролтодо оруулхагүйн тула хаа хаанагүй хуряалга-зөөлгын комплексно отрядууд байгуулагданхай. Тэдэнэр техникэ томо бүлэгүүдтэ хамтадхажа хэрэглэнэ. Хартаабха хуряалгые 20 хоногто дүүргэлэг Ивановска, Добружска, Несвижскэ болон бусад районуудай ажахынуудай дүй дүршэлые тэдэнэр хэрэглэнэ.

Ган гасуур зунай болоошье һаань, эндэхи олохон ажахынууд үндэр баян ургаса ургуулаа юм. Белоруссида бии болгогдоһон ашаг үрэ ехэтэй шэнэ сортнуудаар тарилга хэһэниинь, ургасада һайнаар нүлөөлөө.

КПСС-эй ЦК-гай ИЮНИИН (1983 он) ПЛЕНУМЭЙ ШИИДХЭБЭРИНҮҮДЫЕ БЭЕЛҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ

ЛЕКТОРНУУДЭЙ ДАЙШАЛХЫ ЗОРИЛГО

КПСС-эй Центральна Комитедэй июниин (1983 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые, мүн нүхэр Ю. В. Андроповой хэлэһэн үгэ доторхи тобшолол болон заабаринуудые республикын коммунистнууд болон бүхы ажалшад өөһэдынгөө ажал хэрэгэй үдэр бүриин дайшалхы программа болгон угтан абажа, бодотоор бэелүүлхэ талаар нилээд ехэ юумэ хэжэ байна.

Тиигэжэ энэ хэрэгтэ лекторнууд, пропагандистнар, агитаторнууд, политическэ информаторнууд болон ойлгууламжын хүдэлмэриин бүхы эдэбхитэд, мүн соёлой хүдэлмэрилэгшэд элсүүлэгдэнхэй.

Энэ талаар Сэлэнгын районой партийна организацинууд яһала анхармаар дүй дүршэлтэй болоо, тэрэнээ улам эдэбхитэйгээр хэрэглэнэ. Эндэхи колхоз, совхозуудта, промышленна предприятинууд болон эмхи зургаануудта һүүлэй үедэ арадай университедүүд, саг үргэлжын лекторинууд, ниитэ-политическэ уншалганууд үргэнөөр дэлгэржэ, үзэл сурталай хүдэлмэриие эдэбхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ нүлөө үзүүлнэ. Энээнэй ашаар шагнагшадта эрдэм мэдэсын тодорхой асуудалаар туһа хүргэнэ, мүн ойлгууламжын хүдэлмэриие гүримшүүлнэ, түсэблэхы түхэл шэнжэтэй болгоно.

Үнгэрэгшэ һуралсалай жэлдэ район дотор арадай табан университет хүдэлбэ. Тэдэнэй хоёрынь педагогикын эрдэм мэдэсын шэглэлтэй байһан юм. Бэшэниинь хуули эрхын, элүүрые хамгаалгын болон соёлой эрдэм мэдэсын асуудалнуудта хүдэлмэриеэ зорюулба. Тэрэшэлэн түрэлхидэй 14 лектори, ниитэ-политическэ лектори гэхэ мэтэнүүд хүдэлөө. Эндэ хамта дээрээ гурба мянга дүрбэн зуу гаран лекци уншагдаа. Энэнь район дотор уншагдаһан лекциин хахадһаа ехэнхинь болоно.

Ниитэ-политическэ асуудалаар саг үргэлжын лекторинууд «Шахтёр» гэжэ городой Соёлой ордоной дэргэдэ, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Загастайн соёлой байшангай, Тельманэй нэрэмжэтэ совхозой Зуево-Һүтэйн хүдөөгэй клубай, Карл Марксын нэрэмжэтэ совхозой Ташарай соёлой байшангай, «Бестужевский» совхозой Новоселенгинскын соёлой байшангай дэргэдэ нээгдэһэн байна.

Загастайн соёлой байшангай дэргэдэ «Партиин түсэбүүд—арадай түсэбүүд» гэһэн ниитэ-политическэ лекториин хүдэлмэри яһала һонирхолтой. Тус лекториие колхозой партийна комитедэй секретариин орлогшо, соёлой байшангай директор Надежда Раднаевна Галданова хүтэлбэрилнэ.

1982—1983 онууд соо лекториин бүридэлдэ ородог эдэбхитэд партиин XXVI съездын, КПСС-эй ЦК-гай майн, ноябриин (1982 он), июниин (1983 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые хүн зондо ойлгуулжа, бодотоор бэелүүлхэ хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулаа, хандуулһаншье зандаа. Тиихэдэ СССР-эй болон Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойдо бэлдэлгын, эдэ һайндэрнүүдые тэмдэглэлгын үедэ тэдэнэр үзэл сурталай болон ниитэ-политическэ хүдэлмэри нилээд эдэбхижүүлээ һэн. «Владимир Ильич Ленин—Совет национальна гүрэн түрын үндэһэ һуури табигша ба тэрэниие эмхидхэн байгуулагша», «СССР-эй арадуудай аха дүүгэй хани барисаан—социализмын агууехэ түйлалта, манай Эхэ ороной һүр хүсэнэй эхин булаг», «Совет арад—хүнүүдэй түүхын шэнэ нэгэдэл», «Буряадай АССР СССР-эй арадуудай аха дүүгэй бүлэ соо», «Совет засагай үедэ Сэлэнгын районой экономико болон соёл болбосоролой хүгжэлтэ» гэхэ мэтэ лекцинүүд уншагдаа.

Лекци болон хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэдөө һонирхолтойгоор зохёогдоһон, уран гоёор шэмэглэгдэһэн стенднүүдые гаргадаг байна. Жэшээлхэдэ, «Буряадай АССР-эй 60 жэл» гэжэ уран һайхан стенд бэлдэгдэжэ, «Түрэл республикаяа дуулан магтанаб» гэһэн үдэшэ үнгэргэгдөө.

Загастайн соёлой байшангай дэргэдэ хүдэлдэг гол лекториин гэшүүд һонирхолтойгоор үнгэрһэн зарим хэмжээ ябуулгануудаа фермэ, гүүртэнүүдэй ажалшадай хүдэлжэ байһан газартань дахин дабтан харуулдаг, лекцинүүдые уншадаг заншалтай.

Энэ жэлэй февраль һараһаа эрдэм ухаанай болон уран һайханай эрдэм мэдэсын талаар лектори хүдэлнэ. СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай Ниитын эрдэмэй институдай эрдэмтэд эндэ хабаадалсадаг байна. Лекториин хэшээлнүүд һарадаа нэгэ дахин үнгэргэгдэдэг юм.

Загастайн соёлой байшангай дэргэдэ байгуулагдаһан эдэ лекторинуудай түсэбүүдынь колхозой партийна комитедэй зүблөөн дээрэ баталагдана.

КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленумэй материалнуудаар, мүн РСДРП-гэй хоёрдохи съездын зарлагдаһаар 80 жэлэй ойдо зорюулагдаһан аман журнал эндэ эмхидхэгдэбэ. Энэнь «Парти—манай залан хүтэлбэрилэгшэ» гэһэн гаршагтай. Аман журналай дүрбэдэхи— «Хамагай түлөө харюусаха уялгатай»— гэһэн нюурта нютагай коммунистнууд болон ветеранууд тухай хэлэгдээ.

Мүнөө тэжээл бэлдхэлгын халуун хаһа ябажа байна. Хүдөөгэй ехэнхи хүн зон отделени, бригаданuудта болон үбһэшэдэй звенонуудта хүдэлнэ. Тиимэһээ аман журнал эмхидхэгшэд үбһэшэдтэ, малшадта айлшална.

Үбһэшэдэй халуун хаһада зорюулагдажа, «Мүрысэгшэ бригаданuудай үдэшэ» бэлдэгдэжэ байна. Мүнөө намарһаа эхилжэ, «Шэнэ хүниие бүрилдүүлэн, хүмүүжүүлхэ гээшэ КПСС-эй программна зорилго» гэһэн ниитэ-политическэ лектори Загастайн соёлой байшангай дэргэдэ нээгдэхээр хараалагдана. Лекториин түсэб зохёогдожо баталагдаа.

Тиихэдэ Зуево-Һүтэйн хүдөөгэй клубай дэргэдэ «СССР-эй 60 жэл» гэжэ саг үргэлжын лектори найдамтайгаар хүдэлхэһөө гадна, ажалаа һонирхолтойгоор эмхидхэдэг юм. Һүтэй нютаг Тельманэй нэрэмжэтэ совхозой отделени гэжэ мэдээжэ. Эндэ үсөөхэн багшанартай найман жэлэй һургуули бии. Дээдэ һургуулитай хүнүүдшье эндэ үсөөн гэжэ тэмдэглээ. Мүн бусад мэргэжэлтэдшье хомор ааб даа.

Гэбэшье лекториин хүтэлбэрилэгшэ, нютагай библиотекые даагша, республикын соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ Елизавета Жамсарановна Нимаева хүнүүдэй анхарал оролдолгыень элсүүлжэ, хүдэлмэриеэ һонирхолтойгоор эмхидхэжэ шадаа. Тосхоной хүн зон лекторидо хабаадалсажа, шэнэ һонирхолтой юумэ мэдэжэ абана.

Һургуулиин багша Базарова, һургуулиин директор, «Знание» бүлгэмэй эхин эмхиин түрүүлэгшэ Самбуев, комсомолой организациин секретарь Очиров, сельскэ Соведэй түрүүлэгшэ Эрдынеева болон бусад лекцинүүдые уншажа, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ. Лекториин хүдэлмэридэ библиотекарь Нимаева, медицинын хүдэлмэрилэгшэ Балданова, отделениин зоотехник Дашинимаева гэгшэд ходо хабаадуулагдана.

Тэдэнэр лекци уншахаһаа гадна, бусад хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ хэрэгтэ эдэбхитэй хубитаяа оруулнад. Жэшээлхэдэ, «Эбдэршэгүй холбоон» гэжэ аман журнал ехэ һонирхолтойгоор үнгэржэ, хүн зон ехэ олоороо суглараа бэлэй. Энэ аман журнал ажалшадай һонирхоһон асуудалда харюу үгэжэ, шэнэ мэдэсэ нэмэхэһээ гадна, тэдэнииие ажалай шэнэ амжалтада зоригжуулан элсүүлбэ. Отделениин һаалишадай болон бусад малшадай гүйлта, дурадхалаар һаалиин фермэ дээрэ аман журнал хоёрдохиёо дабтагдаһан байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленумэй материалнуудай удхаар найруулан эмхидхэгдэһэн «Бүхы партиин хэрэг» гэжэ номой выставкэ уншагшадта дурадхагдаба. Елизавета Жамсарановна Нимаева эндэ табигдаһан һонирхолтой олон номуудые шэлэжэ, үбһэшэдэй бригада болон звенонуудта ошожо, хөөрэлдөө хэбэ, номуудые тарааба.

Мүнөө хүдөөгэй клубай хүдэлмэрилэгшэд «Үзэл сурталай хүдэлмэри—бүхы партиин хэрэг» гэһэн лектори нээхээр бэлдэжэ байна.

Сэлэнгын районой Зуево-Һүтэйн хүдөөгэй клубай хүдэлмэриин жэшээ дээрэһээ республикын бүхы колхоз болон совхозуудта, тэдэнэй түб тосхонуудта, мүн ажахынуудай отделенинүүдтэ үзэл сурталай асуудалаар элдэб янзын лекторнуудые эмхидхэжэ, ойлгуулхамжын хүдэлмэри оншотой, хүсэтэйгөөр табижа болохо байна гэжэ тобшолхоор.

Ниитэ-политическэ лекториин хүдэлмэриин амжалта тэдэниие эмхидхэгшэдэй хүсэл оролдолгоһоо, эдэбхи хэшээлһээ, өөрынгөө хэрэгтэ зохёохы удхатайгаар хандаһанһаань диилэнхидэ дулдыдадаг гээшэ. Энэ тобшололой зүб байһыень Зуево-Һүтэйн хүдөөгэй клубай дэргэдэ байгуулагдаһан ниитэ-политическэ лекторинуудай хүдэлмэри гэршэлжэ үгэнэ. Эндэхи лекторинуудые эмхидхэгшэд—клубые даагша Базарова, библиотекарь Нимаева гэгшэд партийна болон комсомолой организацинуудай эдэбхитэй дэмжэлгээр хүн зоной ухаан бодолые хүлгүүлэн, ажалайнь шэнэ амжалтада зоригжуулнад. Гэхэтэй хамта, лекториин хүдэлмэридэ зарим тэды дутуу дунданууд бии байгаа. Ажахын хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд болон партийна комитедэй гэшүүд энэ шухала хүдэлмэридэ үшөөл гүйсэд хабаадуулагдажа шадагдаагүй. Эдэ алдуу эндүүгээ усадхахын тула тэдэнэр хэмжээ абана.

Мүнөө бүхы республика доторнай, тэрэшэлэн Сэлэнгын райондо КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленумэй шиидхэбэринүүдые үргэнөөр зүбшэн хэлсэжэ, бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулагдана. Тиигэжэ Пленум дээрэ баталан абтаһан документнүүдэй политическэ, социальна болон гүрэн түрын айхабтар ехэ удха шанартай байһыень хүн бүхэндэ ойлгуулжа, 1983 оной, мүн бүхы табан жэлэй түсэб болон социалис уялгануудые дүүргэлгые хангаха тодорхой хэмжээнүүдые абахадань туһална.

Ю. БОЛДОНОВ,
КПСС-эй обкомой лектор.

Ажалай журам та[…]

ХҮН БҮХЭ[…] ХАРЮУСАЛГ[…]

Үйлэдбэри, хүдэлмэриин бүтээсэ, түсэб, уялгануудай дүүргэлтэ, ажалай гүрим журам сахилга гэхэ мэтэ хоорондоо таһаршагүй холбоотой ха юм даа. Бүхы участогуудта ажалай журамай жэншэдгүй сахигдадаг, хүн бүхэнэй дааһан хэрэгтээ харюусалга ехэтэйгээр хандадаг газартал үйлэдбэри дээрэнь амжалта түйлагдадаг.

Тиимэһээ «Ажалай социалис журам бэхижүүлхэ хүдэлмэриие шангадхаха тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй тогтоолые Сотниковско шубуунай фабрикын коллектив үнэн зүрхэнһөө һайшаан угтаа. Бүхы цехүүдтэ, үйлэдбэриин участогуудта суглаанууд үнгэргэгдэжэ, парти правительствын тогтоолые ажалша коллектив бүхэн һайшаан дэмжээ юм.

Ажалай журам наринаар сахихын тула гансашье хүдэлмэридөө гээгдэнгүй ерэжэ, коллектив соо тогтоогдомол гүримые бэелүүлхэ бэшэ, харин хүн бүхэн өөр өөрынгөө уялгада үнэн сэдьхэлһээ хандаха, бүхы ухаан бодол, мэргэжэл шадабаряа зорюулжа, үдэр бүхэндэ үндэр бүтээсэтэйгээр, эрхим шанартайгаар хүдэлхэ ёһотой гэжэ үгэ хэлэһэн хүнүүд онсолон тэмдэглээ. Гадна ажалай журам хазагайруулдаг залхуу хойрог, архинша, зайгуул заримшуултай эбсэшэгүйгөөр тэмсэхэ гээшэ баһал үнэн сэхэ хүн бүхэнэй, бүхы коллективүүдэй уялга гэжэ тоологдоно.

Һүүлэй жэлнүүдтэ фабрикын коллектив, тэрэ тоодо ажахын директор А. Я. Соколов, парткомой секретарь М. В. Якушев, профкомой түрүүлэгшэ Г. А. Вербилов, бүхы хүдэлмэришэд ажалаа һайжаруулха, илангаяа үйлэдбэриин үрэ дүнгүүдые, шанарыень дээшэлүүлхэ, журам шангадхаха талаар бага бэшэ оролдолго гаргана.

Байгша оной май һараһаа хойшо бүхы бригада, звенонууд фабрикынгаа администрацитай хэлсээ баталаад, хамтын подрядай гүримаар хүдэлдэг болоо. Хүн бүхэнэй үйлэдбэридэ хэды шэнээн хубита оруулһаниие, ямараар хүдэлһэниие бригадын совет тодорхойлдог, ажалайнь түлөөһые зүбөөр тогтоодог юм. Тиимэһээ зоргондоо архи уугаад, ажалдаа гарахагүй, гээгдэхэ ушар һураггүй үсөөрөө. Юуб гэхэдэ, ажалай журамай хойноһоо гансашье дирекци, мэргэжэлтэд, бригадирнууд хинан харана бэшэ, энээндэ хүдэлмэришэд өөһэдөө сэхэ хабаадалсана бшуу. Залхуу хойрог заримашуул сугтаа хүдэлдэг нүхэдэйнгөө урда зогсожо, хатуухан үгэ[…]нүүдые дуу[…] тай байдаг[…]

Ажалдаа […] хандадаг, […] дэжэ ерэдэ[…] шэнэ гүрим[…] ра абаха […] луулагдана, […] хүлһэниинь […] һаа гадна, […] салингһаа […] түхэриг сали[…] шэмнай бага […]

Бүхы дээр[…] шударгыгаар, […] ладаг, үндэр […] хүдэлмэришэ[…] хэдэ, шубуу[…] мова, М. С. […] дэлэлэй Тэ[…] К. В. Унагае[…] Акулов гэгш[…] Манай фабри[…] лай хүдэлхэ[…] байдал би[…] Тиимэһээ һү[…] залуушуул о[…] ерэнэ. Һая […] комсомол-залуушу[…] (даагшань […] ев) магтаал[…] дэгэлдэг та[…] даг 6-дахи […] (звеное даа[…] нов) түсэб […] үлүүлэн дүү[…]

Иимэ жэшэ[…] шоор хэлэбэ[…] сэхээр, оро[…] хүнүүд хэзээ[…] гүй. Фабрик[…] рилэгшэд гэ[…] гагдана. Эн[…] хойшо залуу […] ажахытай бо[…] ламжа болго[…] рой гүрэнэй […] мүнгэн үгтэ[…] дэлһэн хүнүү[…] гэртэ, курорт[…] ха путёвко үг[…] дондо 30 тии[…] юм. Энэ жэл[…] ралтын гэрнүү[…] та ошожо а[…]

Хүдэлмэриш[…] далые һайжар[…] табан жэлдэ […] болбосон һай[…] дахань. Мүн […] наймаанай түб[…] лэмжэ ханга[…] хэлхеэ холбоо[…] да һургуулиин[…] мэтэ баригдаха[…]

Эдэ жэлнүү[…] үйлэдбэри үрг[…] 1985 оной эсх[…] рикын үйлэдбэ[…] рүүнэйхиһээ 5 […] гогдохо юм.

Коллективэй […] харюусалгатай[…] байна гэжэ х[…] но.

А. […]
Сотниковско ш[…] ри[…] юри[…]
Улаан-Үдын […]

НООҺО ТУШААЛГА ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ нарин сэмбын комбинадай түүхэй эд тушаан абалгын цехэй хүдэлмэришэдтэ мүнөө халуун хаһань эхилэнхэй. Республикымнай колхоз, совхозуудһаа, тиихэдэ хүршэ Шэтын болон Эрхүүгэй областьнуудһаа нооһон ехээр орожо байна.

Комбинадай тушаан абалгын талмай дээрэ нооһо ашанхай олон автомашинануудые үдэр бүри обёорхот. Тэдэниие Е. Н. Николаевай, Н. И. Зимиревэй ба А. М. Клюшинэй бригаданuудай тушаан абагшад, ашаа зөөгшэд угтадаг юм. Нооһотой зуугаад килограмм тюгүүдые түргэн шэгнэжэ, склад руугаа гү, али болбосоруулгада тэдэнэр эльгээнэ.

Тюк болгогдоһон нооһон барагсаан шахуу тушаан абтаба. Август һарын 25-най байдалаар 18 мянган тонно «сагаан алтан» ороод байна. Нёдондоной энэ үетэй сасуулбал, 1900 тонноор ехэ нооһон абтаа.

Зарим колхоз, совхозуудай комбинадай байгуулһан сэхэ харилсаа холбоон үргэдхэгдэжэ, тюк болгогдоһон нооһон районуудай бэлэдхэлэй эмхи зургаануудта торонгүй, сэхэ комбинадта асарагдана. Энэ холбооe һайжаруулхын тула комбинадай нооһо илгагшад үшөө хониной нооһо хайшалалгын урдатээ олонхи ажахынуудаар ябажа, хайшалалгын ба нооһо илгалгын шанарые дээшэлүүлхэ тухай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэһэн юм.

Эдэ бүхы хүдэлмэриие комбинадай сэхэ холбооной таһаг хүтэлбэрилнэ. Колхоз совхозуудһаа сэхэ холбоогоор түүхэй эдэй 90 процент байгша жэлдэ абтаха ёһотой. Ажахынууд предприяти руу нооһоёо сэхэ эльгээхэдээ унжагайрһан, үлүү гэхээр бэе бэеэ шалгалгын тоосоонуудһаа зайлагдана.

Сэхэ холбооной таһагай начальник Мария Федоровна Ронис тушаан абагшадай болон нооһо илгагшадай ажал тухай хөөрэжэ байхадаа эрхим хүдэлмэрилэгшэдэй нэрыень дурдаа һэн. Тусхайлбал, Галина Забанова, Клавдия Горячкина, Таисия Черных, Тамара Зимницкая, Федосья Мордвина гэгшэд болоно.

Нооһо тушаалгаар Хяагтын, Зэдын районууд түрүүшүүлэй тоодо ябана. Хяагтын районой Улаадайн, «Пограничный» совхозууд гүрэнлэ нооһо тушаажа дүүргэө. Гэбэшье Мухар-Шэбэрэй районой «Эрдэм» совхозой, «Знамя Ленина» колхозой хүтэлбэрилэгшэд нооһо тушаалгаяа унжагайруулжа, энэ шухала хэмжээ ябуулгые хойшо татана.

С. ТЮЛЮКИН.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

У К А З

«БУРЯАДАЙ АССР-эй ТЕХНИЧЕСКЭ МЭРГЭЖЭЛЭЙ ҺУРАЛСАЛАЙ ГАБЬЯАТА МАСТЕР» ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ БИИ БОЛГОХО ТУХАЙ

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум **иигэжэ тогтооно:**

1. «Буряадай АССР-эй техническэ мэргэжэлэй һуралсалай габьяата мастер» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ бии болгохо.

2. «Буряадай АССР-эй техническэ мэргэжэлэй һуралсалай габьяата мастер» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ тухай Дүрим баталха.

3. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1983 оной апрелиин 6-най Указаар баталагдаһан Буряадай АССР-эй гүрэнэй шагналнууд тухай II Дүримэй статьяда «Буряадай АССР-эй габьяата машина бүтээгшэ» гэһэн үгэнүүдэй һүүлээр «Буряадай АССР-эй техническэ мэргэжэлэй һуралсалай габьяата мастер» гэһэн нэмэлтэ оруулха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан
1983 оной августын 30.

«БУРЯАДАЙ АССР-эй ТЕХНИЧЕСКЭ МЭРГЭЖЭЛЭЙ ҺУРАЛСАЛАЙ ГАБЬЯАТА МАСТЕР» ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ТУХАЙ ДҮРИМ

Дээдэ гү, али тусхай дунда һургуулитай, техническэ мэргэжэлэй һуралсалай системэдэ 10-һаа доошо бэшэ жэл таһалгаряагүй хүдэлһэн, залуушуулые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ, мэргэжэлдэ һургаха хэрэгтэ ехэ дүнгүүдые түйлаһан техническэ мэргэжэлэй һуралсалай городской, хүдөөгэй болон техническэ училищинуудай үйлэдбэриин һуралсалай мастернуудта, Буряадай республиканска техническэ мэргэжэлэй һуралсалай управлениин инспекторнуудта «Буряадай АССР-эй техническэ мэргэжэлэй һуралсалай габьяата мастер» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдохо.

Буряадай республиканска техническэ мэргэжэлэй һуралсалай управлениин зууршалгаар Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум «Буряадай АССР-эй техническэ мэргэжэлэй һуралсалай габьяата мастер» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Арадай депутадуудай районно, городской Соведүүд, тэдэнэй гүйсэдхэхэ комитедүүд, эмхи зургаануудай, предприятинууд болон организацинуудай захиргаанууд, партийна, профсоюзна болон бусад ниитын эмхинүүд «Буряадай АССР-эй техническэ мэргэжэлэй һуралсалай габьяата мастер» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо тухай зууршалга хэжэ шадаха.

«Буряадай АССР-эй техническэ мэргэжэлэй һуралсалай габьяата мастер» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо тухай зууршалгада зохихо профсоюзуудай комитедүүдэй һанамжа хабсаргагдаха зэргэтэй.

Буряадай АССР-эй хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоһон хүнүүдтэ Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Грамота болон үнэмшэлгэ барюулагдаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум лэ Буряадай АССР-эй хүндэтэ нэрэ зэргые болюулжа шадаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

XI ТАБАН ЖЭЛ: АШАГ ҮРЭ, ШАНАР, ДЭЛИСЭ

ЭРХИМҮҮД ОЛОШОРНО

Түмэр хэрэгсэлнүүдые бүтээлгын С. М. Кировэй нэрэмжэтэ заводой коллектив байгша онойнгоо үнгэрһэн 8 һарын түсэбүүдээ амжалтатай һайн дүүргэжэ гараба. Товарна продукци гаргаха түсэбынь 102,4 процент, нормативна сэбэр продукциинь түсэб 102,9 процент дүүргэгдээ. Арадай хэрэглэмжэ, хангалгын 73 мянган түхэригэй эд бараан түсэбһөө гадуур гаргагдаа гэхэ гү, али энэ түсэб 103,4 процент дүүргэгдэһэн байна. Тиихэдэ 122 мянган түхэригэй арадай хэрэглэмжэ хангалгын эд бараан магазинуудта тушаагдаа. Мүн заводой гаргаһан бүхы эмалированно амһартын 32,4 процентнь уран һайханаар бүтээгдэнхэй.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлэйнгээ түсэбүүдые амжалта түгэс дүүргэхээр зоригжоһон заводой коллективүүдэй дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Тэн тэрээ мүрысэһэн бригаданuудай дундаһаа Л. Е. Козленкын хүтэлбэрилдэг штамповщигуудай бригада бусадһаа түрүүлбэ. Тиихэдэ хубиин мүрысөөнэй дүнгүүд бүришье баясуулна. Зурааша А. М. Батуева тус мүрысөөнэй манлайда дабшана. Тэрэнэй ажалай календарьта 1984 оной июль һара һэхэгдэнхэй. Травильщица Д. Г. Дагбаева ерэхэ жэлэй май, штамповщица Е. М. Голых 1984 оной апрель һарын тоосоогоор хүдэлжэ байнхай.

Предприятиин олохон бригаданууд (дүн хамта 63 хүдэлмэришэд) арбан нэгэдэхи табан жэлэйнгээ гурбан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые сүм дүүргэбэ. Эндэ Г. П. Васильева, Н. Н. Виновцев, П. С. Сундуков, Н. А. Арнберхт гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг эмалировщигуудай, К. Я. Никоноровой даадаг штамповщигуудай бригаданууд түрүүлжэ ябана.

Ямар ушарһаа амжалта түйлагданаб гэһэн асуудалда гансал харюу байха— оролдосотой хүдэлмэриһөө. КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он), июниин (1983 он) Пленумүүдэй гүн удхата шиидхэбэринүүдһээ үндэһэлэн, ажалайнгаа журам шангадхажа байнхай.

Хэрбээ журам шангадхаха тухай ажал хүдэлмэри урдандаа ёһо тэдысэ ябуулагдадаг байгаа һаа, мүнөө тон тодорхойгоор эрхилэгдэнэ, хүтэлбэрилэгшэдһөө эхилээд эдэбхитэд хүрэтэрөө энэ хэрэгтэ онсо анхаралтайгаар хандана гэжэ онсолхо шухала. Хэдэн хоноод лэ журам эбдэгшэд тушаа хэмжээн абтадаг. Тиимэһээл журам хазагайруулагшадай тоо хараа байса хороо гээшэ. Гэхэтэй хамта, арбан нэгэдэхи табан жэлэй шиидхэхы жэл гэжэ һэрлэгдэһэн 1983 ондо үйлэдбэриеэ ашаг үрэтэй, бүтээсэ ехэтэй болгохо продукциин шанар һайжаруулха хэмжээнүүд хараагдан бэелүүлэгдэнэ. Эдэ бүгэдын ашаар үйлэдбэридэ амжалта түйлагдаа гэжэ үшөө дахин баталан хэлэхэ байнаб.

Н. НОРБОЕВ.

Заводой коллективүүдэй дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ эмалированно амһартын цех муу бэшэ амжалтануудые түйлана. Нэгэдэхи зураг дээрэ—халаанай мастер Лидия Павловна Тютрина ажалдаа.

Сероэр Сафиевна Ахметханова (хоёрдохи зураг) эмалированно амһартын цехтэ дүрбэдэхи жэлээ хүдэлхэ зуураа, нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй болонхой. Тиимэл хадаа Коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэдэ хүртэһэн, цеховэ комитедэй гэшүүнээр һунгагдаһан байна.

А. ШОЙЖОЛОВОЙ фото.

АЖАЛАЙНЬ ГАБЬЯА[…]

Һаяхан РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар Мысовойн түмэр замай дистанциин харгын мастер Иннокентий Михайлович Болдаковто «РСФСР-эй транспортын габьяата хүдэлмэрилэгшэ» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдобо.

Тэрэнэй түмэр харгыда ажаллахаяа ерэһээр 35 жэл үнгэрбэ. Һүүлэй 12 жэлдэ харгын мастераар ажаллана. Иннокентий Болдаковой ударидадаг коллективэй ажал хододоо урагшатай юм. Замайнь ажахы, стрелкэнүүдынь хододоо һайнаар заһабарилагданхай байдаг. Ажалайнь бүтээсэшье эрхим һайн. Хүдэлмэриин аюулгүйе сахиха талаар конкурс-харалганuудта тус коллектив хододоо түрүү һуурида гараһан байдаг. Тиигэжэ «коммунис ажалай коллектив», «СССР-эй 60 жэлэй ойн нэрэмжэтэ коллектив» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэнүүдтэ хүртэнхэй юм.

Энэ коллектив шэнэ оньһон техникэ, түрүү технологи ажалдаа нэбтэрүүлхэ талаар ехэ оролдолго гаргадаг. Түмэр замые электрижүүлгын үе[…] свкэ станциин барилгада […] хубитаяа оруулһан байна. […]гөө үйлэдбэриин баазые […] лаар горитой хүдэлмэри […] гэжэ өөһэдынгөө хүсөөр […] дулаасуулгын зургаан пун[…]гын цех гэхэ мэтые бари[…]

Эндэ мастер Болдаков[…] хүдэлмэриин хубита ехэ. […] дэр бүтээсэтэ ажалай үлы[…] руулан хүдэлхэһөө гадна, […] дүй дүршэлдөө һургадаг […]тив соогоо политинформа[…] наринаар дүүргэдэг.

Олон жэлдэ оролдосото[…] дэлһэнэйнгөө түлөө түмэр […] танциин отделениин упра[…] һөө далаад шагнал, урмаш[…] тэнхэй. Мүн нүхэр Болда[…] Кабанскын райкомой, ра[…] Хүндэлэлэй грамотаар ш[…]

Совет орон дотор

Хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай ажаллаха эрхэ байдалые, һуудалые, амаралтые һайжаруулха гээшэ профсоюзай эмхинүүдэй гол зорилгонуудай нэгэниинь болоно. Тэдэнэй яажа дүүргэгдэжэ байһан тухай ТАСС-ай корреспондентнүүд мэдээсэнэ.

ХАМТЫН ДОГОВОРОЙ ЁҺООР

Жэлэй эхиндэ профсоюзай комитет ба Марийска целлюлозно-саарһанай комбинадай захиргаанай хоорондо баталагдаһан хамтын договор гүйсэд бэелүүлэгдэбэ. Шэнэ юумэ үүсхэгшэдэй зохёохы бригаданууд энэ хэрэгтэ ехэ туһа нэмэри хээ.

Жэшээлбэл, цехэй начальник Н. Саргинай хүтэлбэрилдэг уралан нарижуулагшадай бүлэг ажаһуудалай таһалганuудта вентиляционно түхеэрэлгэнүүдые хабсаргаһан байгаа.

Бүхыдөө мүнөө жэлдэ хамтын договороор хараалагдаһан 28 зорилго бодото дээрээ бэелүүлэгдээ.

Волжск,
Мариин АССР.

АЖАЛША ХҮ[…] АША ТУҺА[…]

ХАЛААНАЙ ҺҮҮЛЭЭР — САНАТОРИДО

Астраханиин резинэ техническэ зүйлнүүдэй болон шэл утаһанай заводуудай олохон хүдэлмэришэд халаанайнгаа һүүлээр «Химик» гэжэ санатори-профилакторидо ошодог болонхой. Хүрнэ предприятинуудай мүнгэ зөөреэр тэрэ баригдаа юм.

Шэнэ элүүржүүлгын газарта амарха, аргалуулха бүхы эрхэ байдал байгуулагданхай. Эндэ физиотерапиин кабинет, ингалятори хүдэлдэг. Жэл соо 800-гаад хүдэлмэришэд, тэрэ тоодо хүдэлдэг эхэнэрнүүд үхибүүдтээ санатори-профилакторидо амардаг, аргалуулдаг байха юм.

Астрахань.

ЗАВОДОЙ ФЕРМЭҺЭЭ

Кировэй шэрэм хайлуулгын заводто хамһабаһиин ажахы эмхидхэһэниинь, предприяти дээрэ эдеэ хоолой магазин нээхэ арга олгоо юм. Хүдэлмэришэд үдын хоолой забһарлалгада гү, али халаанай һүүлээр хэрэгтэй эдеэ хоолой зүйлнүүдые эндэһээ худалда[…]гатай юм.

Хамһабарии[…] сал магазини[…] заводой стол[…] хангана. Про[…]дэ түбхинэһэн […] албанай ту[…] пункт хүдэлм[…] зохид байна. […] лэгшэд цеху[…] элдэб туһа[…] захилнуудые с[…] нэ моодо туха[…] дэг юм.

Киров,
Калужска о[…]

ЗАВОДТО […] БЭЛД[…]

Братскын т[…] рэлгэнүүдэй з[…]тэ кофе ууж[…] жок эдихэдэ бо[…]

Тогтоогдоһо[…] бэриин участо[…] юумэтэй тэргэ[…] лодог. Элдэб […] тула заводо[…] зохёоһон рец[…] дэдэг унда у[…] да тээ хүдэлм[…] рагдана.

Братск,
Эрхүүгэй о[…]
(ТАСС[…]

ЭРМЭЛЗЭН ХҮДЭЛХЭБДИ

Район доторнай һү һаалиин 30 фермэ, хонинной 452 отара, гахайн 2 фермэ, 8 полевой стан болон хүдөө ажахын бусад байранууд тоологдодог. Эндэ хамтадаа 2000 гаран хүн ажалладаг байна.

Малшадай байра байдалые шалгаха, хүн зонине элдэб үбшэнһөө һэргылхэ талаар нютагай фельдшернүүд, участково, районно больницын бүхы хүдэлмэрилэгшэд сэхэхэн хүдэлмэри ябуулна гэжэ тэмдэглэлтэй. Тэдэнэр долоон хоног бүхэндэ 1—2 дахин гүүртэнүүд болон фермэнүүдэр ябажа, малшадай элүүр энхые шалгана, элдэб үбшэнһөө яажа һэргылхэ тухай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ, элүүр энхын булангуудые шэнэлнэ. Малшадай гэр байрын, мүн газаагуурхи ариг сэбэрыень шалган, хэрэгтэй эм домуудые тараана. Ингэжэ эмхидхэгдэһэн хүдэлмэри малшадай эрилтэнүүдые хангахаһаа гадна, бидэнэй, медицинын хүдэлмэрилэгшэдгэ мүн лэ һайн нүлөө үзүүлдэг гээшэ. Тингэбэшье энэ хэрэг эмхидхэхэ талаар дутагдалнууд үшөөл бии байһаар. Машинануудай дуталдадаг дээрэһээ манай урид табиһан график саг болзор соогоо дүүргэгдэнэгүй. Энэ талаар нютагай Соведүүд, отделенинүүдые эрхилэгшэд, мэргэжэлтэд болон ажахын хүтэлбэрилэгшэд зохихо хэмжээнүүдые абанагүй. Тингэбэшье байгша оной үнгэрһэн үедэ гүүртэнүүд болон фермэнүүдтэ 751 дахин ошоһон байнабди. Тиихэдэ 12479 хүнэй бэеын элүүрые шалган, 2000 түхэригэй эм дом үгэһэн байнабди.

Мүнөө жэлдэ фельдшерскэ пунктнууд болон участково больницануудай хоорондо социалис мүрысөөн үргэнөөр эмхидхэгдэнэ. Мүрысөөнэй дүнгүүд квартал бүхэндөө гаргагдажа байдаг. Ажалшадые, илангала малшадые һайнаар хангадаг коллективүүд Хүндэлэлэй грамота, үнэтэ бэлэгүүдээр урмашуулагдадаг.

Мүнөө бидэ урид табигдаһан графигай ёһоор малшадые ханганабди. Манай фермэнүүд болон гүүртэнүүд бүридэ, үбһэшэдэй ажалладаг газарнуудта, полевой станнуудта аптечкэнүүд бии болгогдонхой. Тэндэмнай үбшэлһэн хүнүүдтэ даб дээрэ шухала хэрэгтэй эмүүд, бинт гэхэ мэтэ юумэн байдаг.

Мүнөө хүдөөгэй ажалшад оронойнгоо Эдеэ хоолой программа урагшатайгаар бэелүүлхын тула бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн ажаллажа байна. Бидэшье, медицинын хүдэлмэрилэгшэд, энэ программа бэелүүлхэдэ өөрынгөө хубитые оруулалсаха ёһотойбди. Үшар тиимэһээ хүдөөгэй ажалшадые, илангаяа малшад болон тарящадые улам һайнаар хангахын, тэдэнэй үндэр бүтээсэтэ ажал түйлахын түлөө оролдолгоёо гаргаха гээшэ манай тон шухала зорилго болоно.

Энэ шухала зорилгоёо бэелүүлхын тула манай районой медицинын хүдэлмэрилэгшэд бултадаа хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллахаар зэһэнхэй.

Г. ЦЫДЕНОВ,
Зэдын районой түбэй больницын ахамад врач.

БАГШАНАРАЙ БАГША

Буряадай АССР-эй наукын габьяата ажал ябуулагша, педагогикын эрдэмэй доктор, профессор Василий Дмитриевич Кудрявцевай дурасхаалда зорюулжа республиканска уншалгануудые үе-үе болоод лэ үнгэргэжэ байха тухай РСФСР-эй Педагогическа общеcтвын Буряадай отделениин президиумэй заседани дээрэ шиидхэгдэһэн байна.

Гансашье манай орон соо бэшэ, мүн хилын саагууршье мэдээжэ болоһон энэ бэлигтэй эрдэмтэ-методистын түрэһөөр 85 жэлэй ой һаяхан тэмдэглэгдэбэ. Тэрэ манай республикада бүгэдэ ниитын совет һуралсалай бата бэхи үндэһэ һуури табилсаһан арадай гэгээрэлэй мэдээжэ ажал ябуулагшадай нэгэн юм. Тэрэ хадаа буряад һургуулинуудта ород хэлэ заалгын методикые анха түрүүн зохёоһон, буряад үхибүүдэй ород хэлэ шудалха программануудай болон һуралсалай номуудай түрүүшын автор мүн болоно.

В. Д. Кудрявцев 1898 ондо Красноярска хизаарай Абаканск (мүнөөнэй Краснотуранск) тосхондо түрөө һэн. 1921 ондо арадай гэгээрэлэй Красноярска институдай түүхэ-хэлэ, бэшэгэй отделенидэ абтаад, хоёр жэл үнгэрһэн хойно Эрхүүгэй гүрэнэй университедэй ород хэлэ, литературын факультедэй гурбадахи курсда дамжуулагдан абтаа бэлэй. Университедээ дүүргэһээр ород хэлэнэй методикын кафедрада ассистентээр үлээгдэһэн байна.

Тиин 1927—1930 онуудай туршада багшалхынгаа хажуугаар университедэй дэргэдэхи ород хэлэнэй, тэрэнэй методикын талаар аспирантурада һуралсаа. Энэл үедэ олон үндэһэ яһатанһаа бүридэһэн совет Сибириин хизаарта багшанарай национальна кадрнуудые бэлэдхэлгын асуудал тон хурсаар табигдажа байһан юм. Үшөө 1926 ондо В. Д. Кудрявцев буряад, яхад, монгол студентнэрые Эрхүүгэй рабфагай национальна отделенидэ ород хэлэ заахынгаа хажуугаар, Эрхүүгэй университедэй багшанарай факультедэй буряад, яхад отделенинүүдтэ мүн лэ багшалдаг һэн. Аспирантура дүүргэһэнэйнгээ удаа В. Д. Кудрявцев Эрхүүгэй багшанарай институдай һуралсалай талаар директорэй орлогшоор томилогдоо бэлэй. 1932 ондо Буряадай багшанарай институдай нээгдэхэдэ тэрэ түс дээдэ һургуулиин һуралсалай болон научна ажалай талаар директорэй орлогшо болоһон юм. Жэл үнгэрөөд байхада РСФСР-эй наркомпросой баталалгаар манай Буряадай багшанарай институдай ород хэлэнэй кафедрые даагшаар баталагдаад, арбан жэл соо ехэ аша үрэтэйгөөр ажаллаа бэлэй.

В. Д. Кудрявцев 1943 ондо Эрхүүгэй университедэй ород хэлэнэй языкознаниин кафедрые даагшаар томилогдобошье, Буряад оронойһургуулинуудтай холбоо барисаагаа таһалдуулдаггүй һэн. Тиигэжэ удаан болзороор буряад һургуулинуудаар ябадаг, тэндэ ород хэлэ заалгые шэнжэлдэг, багшанарай конференцинүүдтэ хабаадалсадаг, багшанарта туһаламжа боломоор, мүн һурагшадай үзэхэ номуудые зохёодог байгаа.

В. Д. Кудрявцевай эдэбхи үүсхэлээр Эрхүүгэй гүрэнэй университедтэ буряад таһаг байгуулагдаа юм. Тэрэнэй ашаар университедэй бэлэдхэлтэй болоһон олон мэргэжэлтэд урган гараа.

Василий Дмитриевич Зүүн Сибириин болон Алас Дурна зүгэй багшанарай институудта научно-педагогическа кадрнуудые аспирантураар бэлэдхэн гаргаха талаар ехэ үүргэ дүүргэһэн байна. Тэрэ эрдэмэй хори гаран кандидадуудые бэлэдхээ, тэдэнэй олонхинь Сибирь болон Алас Дурнын область хизаарнуудта, Улаан-Үдын дээдэ һургуулинуудта, научна эмхи зургаануудта ажаллана. Тэдэнэй дунда автономито республиканудай болон России Федерациин габьяата багшанар, монографиин шэнжэлгэнүүдэй авторнууд, буряад болон ород хэлэ, литературын номуудые зохёогшод болоно. Тэрэнэй һурагшад байһан А. А. Белоусов, И. В. Баранников, Ц. Б. Цыдендамбаев болон бусад профессорнууд, эрдэмэй докторнууд болонхой.

1954 оной декабриин 24-дэ В. Д. Кудрявцев «Буряад-Монголой һургуулида ород хэлэ заалга» гэһэн темээр докторско диссертацияа хамгаалжа, олон жэлэйнгээ оролдосотой нэтэрүү ажалые оройлоо һэн. СССР-эй педагогикын эрдэмэй Академиин эрдэмтэдэй Совет нэгэн дуугаар тэрээндэ педагогикын эрдэмэй доктор гэһэн нэрэ зэргэ олгоһон байна.

Профессор В. Д. Кудрявцевай научна шэнжэлгэнүүд олон янзын асуудалнуудта хабаатай байгаа. Тэрэ хадаа национальна һургуулида ород хэлэ заалгын, мүн дээдэ һургуулинуудай курснуудай мүнөө үеын ород хэлэнэй методикодо, хэлэнэй бии болоһон, мүн хүгжэлтын түүхэдэ, ород болон буряад хэлэнүүдэй зэргэсүүлхы грамматикада, Сибириин языкознани болон фольклорто зорюулһан дүн хамта 120 гаран шэнжэлхы хүдэлмэринүүдые бэшэһэн байха юм.

Национальна һургуулинуудай үхибүүдые ород хэлэндэ һургаха талаар теориин асуудалнуудые шиидхэлгэдэ профессор Кудрявцевай габьяа ехэ гээшэ. Эндэ илангаяа үхибүүдэй түрэлхи хэлэнэй өөрсэ маягые, мүн, хоёрдохи шудалагдажа байһан хэлэнэй бэшэлгын болон абяанай байгуулалтые хараада абалга болоно.

Эрдэм ухаанай талаар, мүн багшанар болон научно-педагогическа кадрнуудые бэлэдхэхэ талаар ехэ габьяатай байһанайнгаа түлөө Василий Дмитриевич «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор, К. Д. Ушинскиин медаляар, «Арадай гэгээрэлэй отличник» гэһэн тэмдэгээр, мүн Хүндэлэлэй олон грамотануудаар шагнагданхай. Гадна тэрээндэ Буряадай АССР-эй һургуулиин габьяата багша, Буряадай АССР-эй наукын габьяата ажал ябуулагша гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэнүүд олгогдоһон байна.

Василий Дмитриевич олон удаан жэлдэ ниитын хүдэлмэрии эдэбхитэйгээр ябуулаа. Тэрэ Буряад оронойЦИК-эй, БМАССР-эй ЦИК-эй Президиумэй гэшүүн ябаа. Гадна Зүүн Сибириин координационно Соведэй, Эрхүүгэй университедэй түүхэ-хэлэ, бэшэгэй факультедэй болон Эрхүүгэй, Красноярскын, Новосибирскын багшанарай институдуудай эрдэмтэдэй Соведүүдэй гэшүүн байгаа юм.

Манай хизаарай дээдэ, дунда һургуулинуудай багшанар, научно-педагогическа эмхи зургаанудай, хүдэлмэрилэгшэд Василий Дмитриевич Кудрявцевай хэһэн бүтээһэн ажал хүдэлмэрии үндэрөөр сэгнэжэ, ажал хэрэгтээ хүтэлбэри болголсодог байна.

М. МАНГАДАЕВ,
профессор.
С. БАБУШКИН,
педагогикын эрдэмэй кандидат.

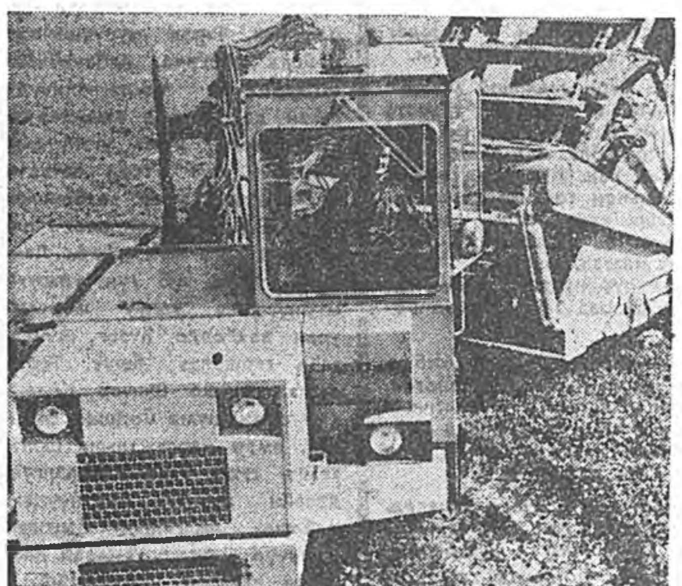

ЧЕХОСЛОВАКИИН ШЭНЭ МАШИНАНУУД

СССР-тэ эльгээгдэхэ машинануудые, мүн бусадшье продукци бүтээн гаргадаг Чехословакиин завод, фабриканууд аха дүү оронойзахилнуудые саг соонь шанартайгаар бүтээхын түлөө хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоно. Жэл бүри Чехословакиин предприятинууд 200 гаран шэнэ түхэлэй машина үйлэдбэрилэн гаргадаг гээшэ.

Мартин хотодохи хүндэ машина бүтээлгын завод «БелАЗ» автомобильнуудта тодхогдодог асари томо дизельнэ двигательнүүдые, манай оронойой модоной промышленностьдо хэрэглэгдэдэг колесно тракторнуудые гаргадаг. Хабсаргагша Петер Куран (нэгэдэхи зураг) бэлэн тракторые шалгана. Нүгөөдэ зураг дээрэнь Нове Место-на-Матуе хотодо бүтээгдэһэн СМЕ-130» түхэлэй скрепер туршалга гарана.

ЧТК—ТАСС-ай фото.

ТАСС — АПН ХИЛЫН СААНАҺАА

ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗМЫН БОДОТО ЖЭШЭЭ

ЛЕЙПЦИГ. Советскэ Союз болон ГДР-ые нягтаар холбодог хани барисаан, харилсаа холбоон интернационализмын бодото бэелэлэй гэршэ жэшээ болоно гэжэ СЕПГ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Э. Хонеккер Лейпцигтэхи уласхоорондын намарай яармагай совет павильондо хүрэхэдөө мэдүүлбэ.

ГДР-эй партийно-гүрэнэй делегациин һаяхан хани ёһоной албанай хэрэгээр СССР-тэ ошоод байха үедэ манай харилсаа холбооной шэнэ шатадаа гараһыень баталха аргатай болоо һэмди гэжэ тэрэ тэмдэглээ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. В. Андроповтой хөөрэлдэхэ үедөө 2000 он болотор хоёр оронойхоорондохи харилсаае али бүхы талаарнь үргэдхэхэ шэнэ түсэбүүд хараалагдаа һэн.

Эгээл мүнөө Лейпцигтэ уласхоорондын уулзалгануудай үедэ СССР-эй эб найрамдалта шэнэ дурадхалнууд үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэнэ, гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ. НАТО-гай, нэн түрүүн США-гай бэелүүлжэ байдаг империалис хараа шэглэлые буруу һүргэхын тула СССР-тэй хамта ГДР эрид шууд тэмсэхэ байна.

БЛЭКПУЛ. Тред-юнионуудай Британиин конгрессэй (БКТ) жэл бүриин, 115-дахи съезд сентябриин 5-да эндэ нээгдэбэ. Англиин 11 миллион ажалшадые түлөөлдэг тэрэнэй делегадууд 5 үдэрэй турша соо оронойдотоодын болон гадаадын политикын гол шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ, хүдэлмэришэн ангиин аша туһын түлөө профсоюзуудай тэмсэлэй түсэбүүдые хараалха байна.

Энэ жэлэй съезд Великобританиин экономическа ба социальна асуудалнуудай айхабтар орёо түгшүүрилтэй болоjo байха үедэ зарлагдаба. Э. Тэтчерэй хүтэлбэрилдэг консервативна правительствын бэелүүлдэг хараа шэглэлһээ болоjo, орон дотор үйлэдбэриин хүгжэлтэ

М. ТЭТЧЕРЭЙ ПРОФСОЮЗДА ЭСЭРГҮҮ ПОЛИТИКА

доошолуулагдаһан, хүдэлмэригүйшүүл улам олошорһон байна. Түсхай баримта мэдээнүүдэй ёһоор, Британиин аралнууд дээрэ «үлүү» хүнүүдэй тоо мүнөө 3,2 миллион шахууда хүрөө. Хүнүүдые ажалаар хангаха асуудалнуудые эрхилдэг министр И. Теббидэй мэдэрһэнэй ёһоор, консерваторнуудай правительство тэдэнэй тоое һая наашань үсөөрүүлхэ арга боломжо олохогүй байна.

Англиин профсоюзуудай эрхэнүүдые Великобританиин консервативна правительствын хаһажа байһан ушарые зайсуулан сараха гээшэ съездын делегадуудай зүбшэн хэлсэхэ гол асуудал болоно.

УРГАСЫН ҺАЙНДЭР

ПРАГА. ЧССР-тэ хмель ехээр тарижа ургуулдаг районуудай эртэ урдын нииcлэл болохо Жатец хотодо ургасын үзэсхэлэнтэ һайндэр болобо. Хэдэн мянган тарящад, тэдэнэй залуу туһалагшад—студентнэр болон техническэ мэргэжэлэй училищинүүдай һурагшад эндэ суглараһан байгаа. Заншалай ёһоор, Чехословакиин залуушуул энэ ургамал тарижа ургуулхадань тарящадта туһалдаг юм. Тэдэнэй габшагай һайнаар ажаллаһанай ашаар ургаса хуряалгын хүдэлмэри агротехническэ эгээл таарамжатай болзорто үнгэргэгдэжэ, гол түлэб эрхим шанартай хмель суглуулагдаа.

ЭРТЭЭНҺЭЭ БЭЛДЭГДЭҺЭН ҺҮЙДХЭЛТЭ ЯБУУЛГА

НЬЮ-ЙОРК. США-да Советскэ Союзда эсэргүү ябуулгануудые дэбэргэн, Рейганэй захиргаан Советскэ Союзда зүрюу харша хардалга гүрдэлгэнүүдые хэдэг байһанһаа, һүүлэй һүүлдэ гутамшаг муухай һүйдхэлтэ ябуулгануудые үүдхэдэг болобо. Засаг захиргаанай һайшаан дэмжэлгэтэйгээр сентябриин 4-дэ олон тоото бүлэг хулигануд ООН-ой дэргэдэ саг үргэлжэ байдаг СССР-эй түлөөлэлгэтэ эмхиин Нью-Йорк шадарай Гленковтохи байрын газар руу нэбтэрэн ороһон байгаа.

Харуулыень бута сохёод, үүдыень эбдэжэ, Сагаан байшан болон США-гай гүрэнэй департаментын мэдүүлгэнүүдээр тухирагдаһан хархис этэгээдүүд совет түлөөлэлгэтэ эмхиин газар дээрэ гутамшаг муухай үймөө хүлгөө татаба. Тиихэдээ тэдэнэр материальна ехэ гарза хохидол ушаруулаа. Зоргондоо ороһон бандидуудые үлдэн намнахые полици яарабагүй. Совет түлөөлэлгэтэ эмхиин байрын оршодог газар дайдын бэсэ дааһан байдалые хангаха тухай ООН-ой дэргэдэ саг үргэлжэ байдаг СССР-эй түлөөлэлгэтэ эмхиин эрид эрилтэ табиһанайнь һүүлээр иимэ гутамшаг муухай ябуулга үүдхэгдэбэ.

Һүйдхэлтэ ябуулга эртээнһээ бэлдэгдэһэн байгаа гэжэ США-гай телевидениин бүлэг репортернуудай энэ байрын үүдэндэ эртээнһээ ерээд байһан ушарынь элирхэйлэн харуулна. Совет түлөөлэлгэтэ эмхиин газар дээрэ үүдхэгдэһэн харата ябуулга Советскэ Союзда эсэргүүгээр Рейганэй захиргаанай бэелүүлдэг гутамшаг муухай ябуулгын хубинь болоно.

ПАРИЖАЙ БА ВАШИНГТОНОЙ ҺАНААШАЛГААР

ПАРИЖ. Парижай түсхай тушаалтадай олон тоото буруушаалгануудые хэзшье һаань, Чадта эхилһэн дайн байлдаануудта Франциин «Мираж» болон «Ягуар» гэжэ самолёдуудай хабаадалсаһан тухай мэдээсэлнүүд батадхагдаа гэжэ «Юманите» газетэ бэшэнэ. Франциин агаарай сэрэгэй хүсэнүүдэй штурмовигууд Чадай ниислэл хотоһоо зүүн-хойшоо 640 километртэ оршодог Умм-Шалуба болон Калаит хотонуудай оршондохи Национальна нэгэдэлэй дамжуулгын правительствын (ППНЕ) армиин бэхилэлгэнүүдые гам хайрагүйгөөр бомбодоһон байгаа. Амгалан зоной дунда алуулһан шархатуулагдаһаншье хүнүүд бии.

«Юманите» газетын һанамжын ёһоор, Нджаменын захиргаанай сэрэгүүдэй моторизованно колонныын добтолгые Франциин авиациин дэмжэһэн ушар юугээршье сагааруулагдахагүй байна. Дээрэ дурсагдаһан газарта болоһон байлдаанууд Мусоро—Салал болон Абеше—Бильтин—Арада районуудта байрладаг француз сэрэгэй албатанда ямаршье аюул тохёолдуулхагүй юм.

Чадта болоjo байһан хёмороо зүришэлдөөндэ Франциин ямар үүргэ дүүргэжэ байһые сэгнэхэдээ, «тэрэ Вьетнамда болоһон дайнай үедэ США-гай байдалые һануулһан оршон байдалда оронхой» гэжэ «Фигаро» газетэ тэмдэглэнэ.

ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД ДҮҮРЭБЭ

ГАВАНА. СРВ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министр Нгуен Ко Тхать хани ёһоной албанай хэрэгээр Гренадада ерэжэ, хөөрэлдөөнүүдые хэһэн байгаа. Пренса Латина гэдэг информационно агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, премьер-министр М. Бишоптой, Гренадын бусад хүтэлбэрилэгшэдтэй вьетнам министр уулзажа, хөөрэлдэһэн байгаа. Хани барисаанай оршон байдалда үнгэрһэн уулзалгын үедэ хоёр талые һонирхуулһан асуудалнууд, тэрэ тоодо Түбэй Америкэдэхи, Карибска далайн оршондохи байдал зүбшэн хэлсэгдээ.

Эдэ хөөрэлдөөнүүд хоёр оронойхоорондохи хани барисаае, харилсаа холбооe хүгжөөлгэдэ ехэ үүргэ нүлөө үзүүлхэ байна гэжэ Нгуен Ко Тхать Эхэ ороодоо бусахынгаа урда тээ аэропорт дээрэ мэдүүлбэ.

Шэнэ байдал байгуулгада Гренадын арадай ехэ амжалтануудые түйлажа байһан тухай, социальна ба экономическа асуудалнуудта ямар ехэ хараа түсэбүүдэй табигдажа байһан тухай хараһан үзэһэнөө тэрэ дэлгэрэнгыгээр хөөрэбэ. Хоёр оронойхүтэлбэрилэгшэдэй хоорондо болоһон уулзалгануудай үедэ уласхоорондын байдалда ехэ анхарал хандуулагдаһан байгаа.

ЛИВАН. Энэ орондо байдаг «олонациональна хүсэнүүд» гэдэгэй бүридэлдэ ородог американ сэрэгшэд Ливанай дотоодын хэрэгүүдтэ сэхэ хамааржа эхилээ. Тэрэнэйнь нэгэ гэршэ хадаа Бейрудай уласхоорондын аэропортын шадар болоһон үйлэ хэрэгүүдтэ оролсоод, тэдэнэр Израилиин тала барижа ливанайхидые буудаһан байна бшуу. Энэнь Холбоото Штадуудай захиргаанай Тель-Авивтай нягта холбоотойгоор ябуулгануудаа эрхилжэ байһанине гэршэлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: американ далайн пехотинецууд Бейрудай уласхоорондын аэропорт шадар.

АП—ТАСС-ай фото.

ЭНЕРГЕТИГЭЙ ҮДЭР

ВАРШАВА. Энергетигэй заншалта үдэрые Польшо тэмдэглэбэ. 100 мянга гаран хүдэлмэришэд, инженернүүд болон технигүүд мэргэжэлтэ һайндэрөө угтаа.

Зарим предприятинуудта энэнь дабхар һайндэр болобо. Хүрин нүүрһэн дээрэ хүдэлдэг «Конин» электростанцида тэбхэр 25 жэлэй урда тээ түрүүшын энергоблок баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа һэн. Эдэ жэлнүүдтэ электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилгэеэ 4 дахин ехэдхэһэн Конинско элшэ хүсэнэй комплекс орон дотороо эгээл ехэ предприяти болонхой.

Эльблонгын «Замех» заводто энергетигэй үдэр предприятиин 30 жэлэй ойтой тудалдаа.

«ТАБИН НЭГЭ ЖЭЛ БОЛООД УУЛЗУУЖАБДИ»

Азербайджанай ССР-эй Гобу тосхондо ажаһуудаг Новрузали Курбан 99 наһа хүрөө юм.

— Нам тухай юун гэжэ хэлсэхэ болоо юм? Минии эсэгэ шахуу хүнүүд үшөө амиды ха юм,—гэжэ тосхоной энэ аха заха хүн түрэһэн үдэрөөрнь дашарамдуулан амаршалхада, хэлэһэн байна.

Үнэхөөрөөшье, республика дотор 10 мянган хүн бүхэндэ зуу наһанай дабаае дабаһан 49 хүн хүртэдэг юм. Энэнь бүмбэрсэг дэлхэйн ондоо алишье заха буланда орходоо олон байна. Ширали Муслимов (168 наһа) Махмуд Эйвазов (156 наһа) хоёр эндэ эгээл үндэр наһа наһалһан байха юм.

— Ута наһа наһалха нюусанууд гэжэ юун байхаб даа,— гээд, Новрузали хэлэнэ. — Хэнэй хэды соо амиды ябахые хэншье мэдэхэгүй. Тиин бишье мэдэдэггүй байгааб. Эсээгүй аад, амархагүй, гэдэһээ үлдөөгүй аад, эдеэлхэгүй гэһэн зэлтэй заабари баримталагша һэмби. Эхэ оронойнгоо, арадайнгаа, гэр бүлынгөө ашаг туһада ажаллаха гээшэ намда эгээн ехэ баяр даа.

Новрузали Курбанай ухаан бодолынь тон һонор зандаа юм. XIX зуун жэлэй эсэсэй, XX зуун жэлэй эхинэй олохон үйлэ хэрэгүүдые һайн һанадаг. Бакудахи нефть тушаа болоһон шууяае, гадаадын монополинуудай эндэхи газар доорохи баялигуудые шунахайран ашаглажа эхилһые тэрэ һанадаг. Ажалшадай революционно тэмсэлэй хурсадаһые, 1920 оной апрель һарада Азербайджанда арадай засагай илалта түйлаһые һайн һанадаг.

— Ши нэгэ бага түргэдөөш, хүбүүхэн, — гэжэ Новрузали Курбан намда хандаа һэн. — 51 жэл болоод уулзуужабди, тиихэдэ 150 наһа яажа наһалхаб гэжэ би шамда хөөрэжэ үгэхэб.

Акиф АГАЕВ,
АПН-эй корреспондент.

АНГОЛ ПРОЗА— ОРОД ХЭЛЭН ДЭЭРЭ

«Радуга» гэжэ хэблэлэй барлан гаргаһан ангол прозаигуудай зохёолнуудай суглуулбари Москвагай номой магазинуудай тагууд дээрэ бии болобо. Найман уран зохёолшын туужанууд тэрээндэ оруулагданхай.

1974 онһоо 1980 он хүрэтэр португаль хэлэн дээрэ хэблэгдэһэн зохёолнуудһаа «Бусалга» гэжэ нэрэтэй суглуулбари бүридхэгдэнхэй. Тэдэнэй олонхидонь (жэшээлбэл, Антониу Жасинтугай «Буһалгаанай оог хуугай олтирог дээрэ», Жозе де Фрейташай «Абяа аниргүй байдалай дүлэн») эрхэ сүлөөгэй тэмсэлдэ шэнэ хүнэй бүридхэгдэхэ темэ харуулагдана. Хуушан байдал эбдэхэ үедэ зайлашагүй гарадаг асуудалнууд, зүришэлдөөнүүд элдэб жанрай эдэ зохёолнууд соо харуулагдана. Колониализмын хойшолонгуудтай, шэнэ ажабайдалай түлөө тэмсэхые ангол уран зохёолшод уряална.

В. МИРНЫЙ.
(АПН).

ХОТО ХҮДӨӨГЭЙ ҺОНИН

ЖЭМЭС СУГЛУУЛНА

Мухар-Шэбэрэй районой Заганай колхоздо табан гектар газарта жэмэстэ саад нэмжыдэг юм. Гушан жэлэй саада тээ энэ саад таригдаhан. Мүнөө гурбан гектар талмайе үхэр нюдэн эзэлнэ. Мүн малина hуулгагданхай, ранет ургуулагдадаг байна. Саад ургуулагшадай звеное Валентина Михайловна Иванова хүтэлбэрилдэг. Эндэ дүршэлтэй хүдэлмэришэд Зоя Климовна Филиппова, Устинья Фокеевна Будникова, Александра Антоновна Филиппова гэгшэд ажаллана. Нёдондо жэлдэ эдэнэр 52 центнер жэмэс суглуулжа тушаагаа бэлэй. Мүнөө гектарай 8,4 центнер жэмэс суглуулхаар хараална. Үхэр нюдэ ашаалhан түрүүшын машинанууд Улаан-Үдэ ябаба.

Манай корр.

Хяагта хотын универмаг руу ороhон хүн бүхэн энэ үринаар миниэрhэн залуу эхэнэрые анхарнан байна. Танилсагты: универмагай трикотаж бүдэн секциине даагша Надежда Михайловна Гончарова гээшэ.

Тэрэ үшөө эдир залуухан басаган ябахадаа совет худалдаа наймаанай системэдэ хүдэлхэеэ ерэнэн юм. Түрүүшын үедэ hурагша байгаа, удаань наймаалагша болоо hааб даа. Арба нэгэн жэлэй туршада эндэ хүдэлхэ зуураа, мэргэжэлээ түгэс шудалhан юм. Тиихэдээ худалдаа-наймаанай хэрэгтэ шэнэ, түрүү аргануудые нэбтэрүүлхэ гэжэ хододоо оролдожо ябаhан байха. Суг хүдэлдэг басагадынь hүүлэй үедэ юрэл Надя гэхээ болижо, хүндэлэн: «Надежда Михайловна», —гэдэг болобо. Тиигэхэ бүхы үндэhэн бии. Юуб гэхэдэ, байгша оной эхеэр Надежда Михайловна Гончарова ленинскэ партиин зэргэдэ абтаа юм. Мүнөө тэрэнэй даадаг секциин коллектив hарынгаа даабарине 110—115 процент хүрэтэр бэелүүлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. М. Гончарова.

А. ШОЙЖОЛОВОЙ фото.

«УЛААЛЗАЙЕ» ЭМХИДХЭГШЭ

Хэжэнгын райондо уран hайханай хүдэлмэриин дэлисэ нилээд урагшатайгаар хүгжөөгдэнхэй гээшэ. Энэ хэлэгшэеэ баталхын тулада Хөөрхэ hууриндахи уран hайханай хүдэлмэриин ажал хэрэгүүд тушаа хөөрэхэ дуран хүрэнэ. Нютагай (клубые даагша Дэдэ-Хэжэнгын Сомоной Соведтэ депутат Софья Бальжинимаевна Бальжинимаева) «Улаалзай»—гэжэ уран hайханай коллектив эдэбхитэйгээр хүдэлдэг юм. Тэрээндэ эдир бишыхан октябрятанарhаа эхилээд, наhажаал болоhон гэрэй эзэн эхэнэрнүүд хүрэтэрөө булта хабаадалсадагынь hайшаалтай.

Үнгэрэгшэ үбэлhөө эхилээд эдэнэр нилээд ехэ программатай концертнүүдые олон газарнуудаар табижа, түрэл республикынгаа 60 жэлэй алдарта ойе угтаhан юм. Эдэнэрнай хэд гээшэб гэхэдэ, hургуулиин hурагшад Ергодоева Лариса, Токуренова Света, Бальжинимаева Анна, Батомункуева Женя, Ешиева Вера, Батомункуева Наташа, Вика болон бусад олон даа. Мүн эдэнhээ гадуур багша Е. Б. Бадмаева, библиотекые даагша Т. Д. Доржиева, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд Н. Цыденешиева, Э. Бадмаева, Д. Чимитова болон бусадые дурдажа болоно. Клубые даагша С. Б. Бальжинимаева багшын мэргэжэлтэй hэн тула олониитэтэй нягта холбоо байгуулжа шададаг, бэпа өөрөө тон эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, бүхы хүгжэмыень баяан дээрэ наадажа үгэдэг ехэ шадабаритай юм.

Эдэнэр мүнөө үбhэшэдэй отогууд, байрануудта наада харуулхаhаа гадна, ондоо тосхон hууринууд тээшэ «харгы» гаргажа захалаа. Тиин «Октябриин 50 жэл» совхозой нэгэ отделени болохо Орот hууринда наада табижа бусабад.

Дурсагдагша «Улаалзайн» программа олон зүйлhөө бүридэнэ. Жэшээнь, Буряадай АССР-эй 60 жэлдэ зорюулhан «Сэсэгтэ хизаарни—Буряад орон», «Манай тосхон 60 жэл соо», «Манай hууринай мүнөө ба ерээдүй» гэхэ мэтэ ниитэ гаршагууд доро олон тоото шүлэгүүд, дуунууд, хатар, хүгжэм, шог ёгто үгүүлэлнүүд, мүн нютагай үндэр наhатанай хөөрөөн ба домогууд булта багтажа, гоё hайхан ансамбль болон задарна бшуу.

Тусгаар дурдабал «манай нютаг урдань ба мүнөө» гэhэн темэдэ үнинэй коммунист 84 наhатай Чимит Намсараевич Намсараевай хөөрөөн ехэ hонирхолтой байба.

Нүхэр С. Б. Бальжинимаева гансахан клуб багтаа гол анхаралаа хандуулна бэшэ, нютагай соведэй депутат hэн тула, ниитын али бүхы асуудалые шиидхэлсэжэ, хүн зоной гомдол, дурадхалнуудые саашань зууршалалсажа байдаг.

«Улаалзайн» улам саашадаа хүгжэжэ, өөрынгөө зэргэдэ олон эдэбхитэниие элсүүлэн байхыень хүсэе.

Д. ДОРЖОГУТАБАЙ.
хүдөө бэшэгшэ.

ТУҺАЛҺАН ГАБЬЯАТАЙЛ

Асагадай дунда hургуулиин ахамад классуудай hурагшадай зунай амаралтын үдэрнүүд эршэтэ ажалай охин соогуур үнгэрбэ. Тэдэнэр июль hарада түрэл Эрхирэгэй совхозой Асагадай отделениин хонидой ноохо хайшалалгада хабаадаа. Августын эхинhээ тэдэнэр ахалагша хонишон Улаан-Туяа Цыбикдоржиевагай даадаг отарада үбhэ сабшаа юм.

Үдэр бүри совхозой автобус hурагшадые ажалайнь газарта асардаг байгаа. Тэдэнэр 300 центнер үбhэ бэлэдхэхэ уялга абаа hэн. hурагшад ямаршье оньhон техникэ хэрэглэнгүй гар хажуураар, модон тармуур ба асаар бүхы ажалаа бүтээгээ. hүүлэй үдэрнүүдтэ hуринүүдые соможо, хамта дээрээ 180 центнер болобо.

—hайнаар хүдэлдэг үхибүүдые нэрлыт,—гэжэ звеногой хүтэлбэрилэгшэ, математикын багша Жалма Дармаевна Хайдаповада хандахадамнай, тэрэ нэгэ бага бодод гээд:

—Бултадаа hайнагр хүдэлөө, —гэжэ хэлээ hэн. Гар хажууршад Дашинима Шагдаров, Александр Дондуков сабшахадаа шадамар бэрхэ байхаhаа гадна hүри сомоходсошье бултанhаа шалгардаг байба.

Бато Намдыков, Аюр Хайдапов, Светлана Ринчинова, Рыгдэлма Аюшеева, Света Читова, Жаргал Баданов, Света Дондукова, Долгорма Бальжанова, Саян Нимаев гэгшэд сабшалга гү, али тармалгадашье ябахадаа үдэр бүри үндэр бүтээсэ туйлана.

КПСС-эй Загарайн райкомой нэгэдэхи секретарь Юрий Романович Дмитриевтэй хөөрэлдэхэдэмнай, тэрэ Асагадай hурагшадай ажалда үндэр сэгнэлтэ үгөө hэн.

Т. СТЕПАНОВ.

Загарай.

ЭДИР ГЕОЛОГУУДАЙ СЛЁТ

Эдир геологуудай бүхэсоюзна VI слёт Эрхүүгэй областьдо долоон хоногой туршада болижо, hаяхан дүүрэбэ. Эрхүүгэй сөөрэмэй эрье дээрэхи үзэсхэлэнтэ гоё газарта мүрысэхөөр оронойнмнай бүхы нютагуудhаа эдир геологууд ерэhэн байгаа.

Слёдой дүнгүүдээр республикымнай эдир геологуудай команда 21-дэхи hуурида гараа. Улаан-Үдэ хотын 42-дохи дунда hургуулиин hурагшад, эдир гидрогеологууд Сергей Николаев Анатолий Богданов хоёр 3-дахи hуури эзэлээ.

Соёлой талаар слёдой программа тэндэ суглараагшадай үндэр сэгнэлтэдэ хүртөө. Эрхүү хотын түүхэтэ ба дурасхаалта газарнуудаар экскурси, Ангарск хотын музейнүүд болон хүүгэдэй уран hайханай коллективүүдэй концертнүүд, геологуудай выставкэ, кинодо дуратайшуулай буулгаhан фильмүүдые конкурсдо харуулга, Байгал далай болон Ангар мүрэн дээгүүр теплоходоор тамаралга эдир геологуудай дурасхаалда бүхөөр хадуугдаха байха.

«hуралсалые бүтээсэ ехэтэй хүдэлмэритэй холболго—хүмүүжүүлгын шухала хэрэг гээшэ. Тиимэhээ hурагша бүхэниие ажалда дуршүүлхэ хараа шугамые баримталан ябаха ёhотойбди. Ажалынь гар хүсэнэй гү, али ухаан бодолойшье байг. Заабол обществодо хэрэгтэй, бүтээсэ ехэтэй, ёhотой хүдэлмэри байха зэргэтэй»,—гэжэ КПСС-эй ЦК-гай июниин (1983 он) Пленум дээрэ нүхэр Ю. В. Андропов хэлэhэн байгаа.

Эдир наhанhаа ашагта малтамалай хойноhоо аяншалдаг хүүгэд хожомынь геологой хүдэлмэритэй бүхы наhаяа холбодог. Тиимэhээ эдир геологуудай зариманиинь энэ мэргэжэлээ наhанайнгаа хэрэг болгохо гэжэ найдагдана. Саашадаашье республикымнай hургуулинуудай дэргэдэ эдир геологуудай кружогуудые эмхидхэхэ, олон жэлдэ энэ мэргэжэлээр хүдэлhэн хүнүүдтэй уулзалгануудые үнгэргэхэ хэрэгтэй гэжэ hанагдана.

В. КОЛБИН.
Эдир аяншалагшадай республиканска станциин директор.

КАПИТАН ВИКТОР КОНЕЦКИЙ: УҺАНАЙ БА ГАЗАРАЙ ЗАМ

Кроссворд найруулдаг мэргэжэлтэд энэ хүнэй нэрэ дурдангүй иигэжэ таабаритайгаар бэшэдэг: «совет моряк, уран зохёолшо». Үнэхөөрөөшье, Виктор Викторович Конецкий зохёол бэшэдэг моряк байхаhаа гадна, саг үргэлжэ тамаржа ябадаг ори ганса уран зохёолшо юм. Тиимэhээ дурсагдагша кроссворд тайлбарилхань ооёошье бэшэ ёhотой даа.

Тэрэнэй номуудые уншахадаа, энэ хоёр мэргэжэлдээ Конецкий үнэн сэхэ гэжэ абаhаар ойлгохоор байдаг. Тиибэ яабашье, али хэрэгээ өөрөө гол шухалань гэжэ тоолодог хаб? Энэл асуудал Виктор Викторовичтэй уулзан сасуугаа hураhамни, гайхалтай бэшэ. Харюуншье нэгэ адли шэнжэтэй бэшэ байба.

— Онгосо жолоодолго минии энэ наhандаа гүйсэд шудалhан нэгэл шэдимни гээшэ. —гэжэ Конецкий хөөрэнэ. — Тэрэниие hайн мэдэхэб гэжэ баталан хэлэхэ дүүрэн үндэhэтэйб. Аяар арбан табан жэл далайн долгин дээрэ үнгэргөө ха юмби-б. Нүгөө талаhаа, минии далайн намтар уран зохёолшым намтартай таhаршагүй холбоотой.

Эгсэ гушан жэлэй саана далайн дээдэ училищи түгэсхэжэ, штурманай дипломтой болоhон Виктор Конецкий түрүүшынхеэ тамаралгада гараа hэн. Тэрэл түрүүшынгээ рейсдэ ябахада, албанайнгаа «Штурманай тэмдэглэлнүүд» гэhэн дэбтэр соо ажалдаа сэхэ хабаагүй иимэ үгэнүүдые бэшэhэн юм: «Үсэд нэтэрүү байха гээшэ уран зохёолшын мэргэжэл шадабари олохо онсо нэгэ арга мүн. Джек Лондон». Эдэ зүб гүн удхатай мүрнүүдынь залуу морягай уран зохёолдо hүзэг шүналтайе гэршэлээ бшуу. Тэрэл сагhаа хойшо Виктор Конецкий олон юумэ бодожо байнгүй, ямар мэргэжэлынь шэлэхэмни гэжэ бэеэ тамалангүй, далайн хөөhэтэ милинүүдые дабажа, долгинhон бэшэгэй мүрнүүд соогуур тамаран дабшажа эхилhэн намтартайл.

Эгээн түрүүн Хойто мүльhэтэ океанай хүбөө болодог далайнуудаар аюулда ороhон онгосонуудые абардаг албанай катер дээрэ тамараа. Нэгэтэ загаhа баридаг траулер дээрэhээ унажа, мүльhэтэ хүйтэн уhанда умбаад, арай шамай амиды үлөө hэн. Удангүй үшөө нэгэ хүшэр туршалга гараха баатай болобо. Сейнерэй капитанаар томилогдоhон Конецкий тэрэ бишыхан онгосоёо Арктикын мүльhэн хуягай захаханаар залан жолоодожо, Алас Дурна зүг хүрэтэр ошоhон юм. Хэрбээ эгээл тэрэ үедэ Баренцово далайгаа бусажа ерэhэн капитан Конецкиин штурманска дэбтэрые иража уншаа hаа, уран зохёол тухай өөрынь hанамжануудые, гайхалтай hонин зураглалнуудые, юрэл бодолнуудыень, шүлэгүүдыень хүсэд бэшэгдээгүй зохёолой хэhэг хубинуудые олохо байгаат. Теэд моряк тунхарижа ябадаггүй ха юм. Сайраhан hаншагтай капитан залуу уран зурааша басаган хоёрой дуран тухай түрүүшынгээ рассказые тэрэ бэшээд, hанаандань таарахагүйдэнь, аяар 22 дахин шэнэлэн заhаhан түүхэтэй.

1957 ондо Виктор Конецкиин рассказуудай хоёр согсолбори барлагдан гараад байгаа бэлэй. Үшөө гурбан жэлэй үнгэрхэдэ, «Үглөөдэрэй хэрэгүүд» гэhэн түрүүшынгээ туужые бэшэhэн юм. Тэрэнэйнь геройнууд өөрынь наhанай, «дайнай дүлэндэ хайруулагүйшье, гашуун амтыень» hайса үзэhэн морягууд hэн. Хүндэ хүшэр эрхэ байдалда гэдэргээ сухаридаггүй, зоримгой зантай, залан сэхэ ябадалтай Конецкиин геройнууд алишье талаараа уншагшадта hайшаагдаа. Удангүй тэдэл морягуудынь киноэкранууд дээрэшье харагдадаг болобо. Юрэдөө, Виктор Конецкий уран зохёолшо болоjо тодороо, ехэ амжалтын замда эсэслэн шэлжээ гэжэ тобшолол хэхэ бүхы үндэhэн бии байгаа.

Зүгөөр Конецкий далайтаяа хахасажа, «хара газарай моряк» болошохоёо огто яараагүй hэн. Тиимэ бэлэхэн амжалтаар бэеэ, сэдьхэлээ ханаадаг зантай хүн бэшэ байшоо бшуу. 1969 ондо тэрэнэй «Дабhатай мүльhэн» гэжэ шэнэ туужа барлагдан гараба. Энэ зохёолынь урдынхинуудhаань тад ондоо бэлэй. Гайхамшагта үйлэ хэрэгүүдшье тэрээн дотор болохогүй юм. Хүнүүдыншье юрын... Сэхынь хэлэхэдэ, «Дабhатай мүльhэнэй» гол геройнь өөрөө hэн. Нэгэ рейсдэ ябаха үедөө өөрынгөө хараhан юумые өөрычгөө үгэнүүдээр хөөрэжэ гараба. Хэды тиибэшье hаань, шэнэ номыень айхабтар hонирхожо уншахаар. Ямар нэгэ сэсэн мэргэн өөрсэ хараа бодолтой хүнтэй хөөрэлдэжэ байhан шэнги мэдэрэл түрэхэ юм.

Иимэ баримтата шахуу жанрта Конецкий юундэ хандаба гээшэб?

Энэ асуудалдамни тэрэ иигэжэ харюусаа.

— Ходол юумэ ухаанhаа абажа зохёохо, зохёолдуулан найруулха гээшэ заримдаа хашартай болошодог юм. Тиимэhээ уншагшадтаяа сэхэ хөөрэлдэхэ, хараhан үзэhэн юумэн тухайгаа бодомжолхо хүсэл түрэдэг. Юрэдөө, сюжедэй хүгжэлтые дахангүй, ехээр худхан холингүй, юумые байhан соонь зураглахаяа янаб? Минии дуратай уран зохёолшо Чехов эгээл тиимэ маягтай байгаа бшуу.

— Чехов классическа жанрай рассказ, повесть, пьесэ бэшэдэг гээшэ hааб даа. Харин танай hүүлшын зохёол замай тэмдэглэлэй, тодорхой документын шэнжэтэй гэжэ hанагдана. Тэрэнээ ямар жанрта хабаатай гэжэ тоолонобта?

— hүүлэй үедэ бэшэhэн номуудаа би замай прозо гэжэ нэрлэхэ байнаб,—гээд. Конецкий хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ. —Иимэ жанрай онсо өөрсэ талань хадаа шэнэ замда мордохоёо байhан, тиин замда ябахадаа, тэрэнээ түгэсхэхэдөө хүн ямар hанал бодол сэдьхэл соогоо мүндэлүүлнэб, юун гэжэ шэбшэнэб—тэрэнь лэ болоно бшуу. Өөрынгөө ухаан бодолой урдасые уншагшадта ойлгосотой болгохын тула зохёол соогоо амиды хүнүүдhээ гадна hанаанhаа абаhан элдэб геройнуудыешье оруулдагби. Тиихэдээ үнэн болоhон үйлэ хэрэгүүдые хубилгахагүй гэжэ оролдоноб...

Штурман Конецкиин тамаралгын маршрудууд Африкын эрьенүүд, Урда Америкэ, Антарктида шэглэн зоридог байха юм. Тииhээ тиитэрээ, энэмнай худалдаа наймаанай болон эрдэм-шэнжэлгын онгосонуудай юрын лэ рейснүүд гээшэ ааб даа. Зүгөөр Виктор Конецкий рейс бүхэнөө хоёр дахин дабтадаг гээ hаа, адлуугүй. Түрүүн тэрэ капитанска ендэр дээрэ байжа гараха, хоёрдохёо — бүхы дабаhан замаа гэрэйнгээ хон жэн кабинет соо hуухадаа, эхинhээнь hүүл болотор зураглаха ушартай болодог. Тиигэжэл замай прозын жанрта ородог «Мифүүд ба рифүүдэй хоорондо», «Далайн зүүдэнүүд» ,«Комедиин түгэсхэлэй эхин», «Далайгаар тамарагшадай замай дүрэ зурагууд», «Үглөөдэрэй хэрэгүүд», «Гурбадахитнай үлүү» гэжэ номуудынь мүндэлөө бшуу.

Зуугаад мянган хэhэгээр барлагдан гарабашье, Виктор Конецкиин номууд магазин соо тооhондо даруулжа хэбтэдэггүй. Библиотекэнүүдтэшье тэрэнэй номуудые олохо гээшэнь тон бэрхэтэй. Имагтал өөрэйнь гэртэ би бүхы бэшэhэн номуудайнь суглуулбари хараа hэм. Ород хэлэн дээрэ барлагдаhан хори гаран номуудынь Европын олохон хэблэлнүүдээр гараhан ботинуудтай зэргэлүүлэн жэрытэр табигданхай байгаа бэлэй. Сэхынь хэлэхэдэ, хариин оронуудай оршуулагшад Виктор Конецкиин номуудые хүлеэжэ ядадаг гээ hаа, ехэ алдуу болохогүй. Тоб гэмэ тодо үгүүлэлтэй, хүнгэн маягаар бэшэгдэhэн, хурса бодолтой, шог ёгто шэнжэтэй тэрэнэй зохёолнуудые ондоо хэлэн дээрэ оршуулхадашье бэлэн байжа магад. Зүгөөр гол шалтагаанинь ондоо гээд hанагдана. Ушар юуб гэхэдэ, Конецкий хараа бодолоороо угаа интернацёнальна уран зохёолшо бшуу. Теэдшье табан түбиин океан, далайнуудаар тамаржа ябадаг хүнэй мэргэжэлыншье баhал тиимэ ха юм.

Конецкий этигэл дүүрэнээр иигэжэ намда хөөрэнэ:

— Арадууд агууехэ ба агууехэ бэшэ гэжэ хоорондоо илгарха ёhогүй. Имагтал ехэ ба бага оронууд, олон ба үсөөн

Юрий

АПН-эй

Ленинград.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «КПСС-эй обкомдо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ» — тогтоол. «Ургаса хуряалгын бүхы хүдэлмэри саг соонь, hайн шанартайгаар үнгэргэхэ, абаhан ургасаяа гээлтэ хоролтодо оруулхагүй, үрэhэ үүрэнгэ сэбэрлэн хааха, гүрэндэ орооho таряа, хартаабха, овощ худалдаха талаар Мухар-Шэбэрэй районой колхоз, совхозуудай болон райсельхозтехникын хүдэлмэрилэгшэдэй баталан абаhан социалис уялганууд.

Хоёрдохи хуудаhанда. «Коммунистын үгэ ба хэрэг». «Өөрынгөө жэшээгээр бусадые дахуулан ябагшад» — А. Козенкын статья. «Толилhон бэшэгтээ бусаха зууража». «Юуншье хубилаагүй» — А. Тарасовай корреспонденци.

Гурбадахи хуудаhанда. «Дүй дүршэлтэй, ниитын хэрэгтэ эдэбхитэй хүдэлмэришэдые hурган гаргаха» — Л. Игумновагай статья. «Түби дэлхэйдэ юун болоноб?» — ТАСС-ай ба АПН-эй корреспондентнүүдэй хилын саанаhаа эльгээhэн тобшо мэдээсэлнүүдэй суглуулбари.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. «Павел Яковлев: «Гурбадахи зам гэжэ үгы» — Р. Гаязовай хэлэн хөөрэлдөөн. «Асфальт дээрэ гаргагдаhан... ааша— В. Медведевэй статья. «Правда Бурятии» газетын намарай заншалта эстафетэ тухай дүрим. «Шэнэ hонин, үйлэ хэрэгүүд, тоо баримта» — суглуулбари. Сонохолнууд.

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖ

«Спортлотонуудай» сентябриин 3-да үнгэрэгдэhэн 36-дахи тираж.

«49-hөө 6-ень тааха». 10—уhан дээрэ бүмбэгөөр наадалга, 16—мори урилдалгын спорт, 26—табан зүйлэй мүрысөөн, 28—мэргэн буудалга, 32—фигурна hоложоролго, 47—туризм.

«36-hаа 5-ень тааха». 1—баскетбол, 5—бүхэ барилдаан, 7—классическа барилдаан, 21—тамаралга, 28—мэргэн буудалга.

(ТАСС).

ФУТБОЛ. ХҮРШЭНЭРТЭЕЭ УУЛЗАХАНЬ

СССР-эй «А» классай футболистнуудай хоёрдохи бүлэгтэ наададаг команданууд соохоо Омскын «Иртышэй» футболистнууд шадамар бэрхээр наадажа ябана. Эдэнэр hүүлшын уулзалгануудта гэхэ гү, али аяар 12 нааданда нэгэшье командада шүүгдэнгүй, илажа гараhаниинь hайшаалтай. Эдэнэр үнгэрэгшэ жэлдэ зоно соогоо хоёрдохи hуури эзэлээ hэн. Хэнэйшье мэдэhээр, түгэсхэлэй наадануудай дүүрэхэ дүтэлхэ бүри түрүү hуури булялдаха командануд олошордог бэзэ. Мүнөө дээрээ эрхимлэгшэhээ хоёр, гурбан очкогоор гээгдэжэ ябаhан Тюмениин «Геолог», Красноярскын «Автомобилист», Барнаулай «Динамо», Эрхүүгэй «Звезда», Благовещенскын «Амур», Владивостогой «Луч» командын футболистнууд түрүү hуури булялдаха эрмэлзэлтэйгээр уулзалга бүхэндөө илалта туйлана, тэнсэдшье абана гээшэ. Тиимэhээ дурсагдагша командынгэшүүд «Иртышэй» футболистнуудтай ана мана тулалдахаар бэеэ зэhэнхэй бшуу. Тиинhээ тиитэрээ Омскын футболистнууд хэдэн уулзалгануудаа Сибирь болон Алас Дурна зүгэй хото городуудаар ябажа үнгэргэхэ юм. Тэдэ уулзалгануудайнгаа нэгэ хэдые Владивосток хотын «Луч», Эрхүүгэй «Звезда», Барнаулай «Динамо» командануудай стадионууд дээрэ наадаха болоно гээшэ.

Зонын үнинэй командануудай нэгэн—Барнаулай «Динамын» футболистнууд жэл бүри эрхим hайн наадаараа футболой нааданда дуратайшуулда мэдээжэ болонхой. Мүнөө тус командын футболистнууд бусадта орходоо нэгэшье командатай тэнсэнгүй, шадамар бэрхээр наадажа, нэгэ гээ hаа илажа, үгы гээ hаа шүүгдэжэ гарадаг заншалтай.

Сибирь болон Алас Дурна зүгэй зонын футболистнуудай дунда үнгэргэгдэhэн 18-дахи, 19-дэхи наадануудай дүн хаража үзэхэдэ, дээрэ хэлэгдэhэн командануд байдалаа улам hайжаруулжа гараба. Мүрысөөнэй таблицада түрүү hуури эзэлээд ябаhан Омскын «Иртышэй» футболистнууд өөрынгөө стадион дээрэ Барнаулай «Динамо» командатай наадаhан байна. Эндэ талмайн эзэд шадамар бэрхээр наадажа, айлшадаа 3 : 0 тоотойгоор шүүжэ гараhан байба.

Алас Дурна зүгэй командануудай дундаhаа Благовещенскын «Амурай» футболистнууд бараг hайнаар наадажа ябана. Эдэнэр hүүлшынгээ уулзалгада Владивостогой «Луч» командые 4 : 0 тоотойгоор шүүhэн байна. Бусад командануудай уулзалга иимэ тоотойгоор дүүрэв: Новосибирскын «Чкаловец» — Ангарскын «Ангара» — 1 : 4, Новокузнецкын «Металлург» — Эрхүүгэй «Звезда» — 5 : 2, Улаан-Үдын «Локомотив» — Комсомольск-на-Амуре хотын «Амур» — 1 : 0.

Мүнөөдэр Улаан-Үдын «Локомотив» командын футболистнууд «Звезда» командатай уулзахань.

Уншагшадай анхаралда мүнөөдэрэй байдалаар мүрысөөнэй таблица толилогдоно.

Команданууд	Наадаа	Шүүгээ	Тэнсээ	Алдаа	Бүмбэгэ	очко
«Иртыш» (Омск)	17	9	6	2	25—12	24
«Геолог» (Тюмень)	17	9	4	4	26—14	22
«Амур» (Благовещенск)	19	8	5	6	33—27	21
«Автомобилист» (Кр-к)	18	5	11	2	15—11	21
«Звезда» (Эрхүү)	18	7	6	5	29—25	20
«Динамо» (Барнаул)	19	10	0	9	28—27	20
«Металлург» (Новокуз.)	19	9	2	8	29—28	20
«Луч» (Владивосток)	19	7	6	6	24—28	20
«Ангара» (Ангарск)	18	8	3	7	33—21	19
«Манометр» (Томск)	18	7	5	6	17—20	19
«Торпедо» (Рубцовск)	19	5	6	8	24—25	16
«Амур» (Комсомольск)	19	5	5	9	15—22	15
«Локомотив» (Улаан-Үдэ)	19	3	6	10	13—30	12
«Чкаловец» (Новосибирск)	19	3	3	13	22—43	9

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00—«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — «Эдиршүүлэй уран бэлиг». 10.25—«Совет Арми. Эбдэршэгүй бата хани барисаанай гал» —баримтата фильм. 10.45 — «Первая любовь»—телевизионно уран hайханай фильм. 12.00 —«Ан амитадай аймаг». 13.00 —Корейн Арадай Демократическа Республикын уран hайханай коллективүүдэй концерт. 13.25—Шэнэ hонин. 15.00—Шэнэ hонин. 15.35—«Совет журналистнууд» — баримтата фильм. 15.50—«Глинкын зохёохы ажал ябуулга». 16.35—Э. Асадов. «Уянгата шүлэгүүд». 17.25— «Веселка» гэжэ арадай хүгжэмэй ансамблиин концерт. 17.50 — «Ород хэлэн». 18.20 —«Дохёогоо үгэгты, горнистнууд!». 19.00—Долоон хоногой спорт.

Улаан-Үдэ. 19.30—«Зүүн Сибирь»—киножурнал.

Москва. 19.45—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.00—«Ургаса-83». 20.30—«Байгал».

Москва. 20.50—«Карастояновы»—телевизионно дүрбэн серитэй уран hайханай фильм. (2-дохи сери). 22.00—«Время». 22.35—«Руде право» газетын шанда хүртэхын түлөө хоккейгээр уласхоорондын мүрысөөн. Түгэсхэлэй наадан. ЧССР-эй ба СССР-эй суглуулагдамал команданууд уулзаха (2-дохи ба 3-дахи үенүүд). ЧССР-hээ дамжуулагдаха. 22.45—«Мүнөөдэр —түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.55—«Дорога, у которой нет конца»—телеви...

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23. редактор—2-50-96, приемная—2-54—54 зам редактора—2-68-08 зам редактора—2-62-62 отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76 отделы: партийной жизни —2-34-05 пропаганды —2-56-23 промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86 советского строительства и быта—2-69-58 культуры и школы—2-60-21, 2-57-63 информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61, выпускающие—2-35-95, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ, ул. Ленина... Н-03601. Заказ № 206.